

Férföltönyt

divatos szabással, gyapjúszövetből készült mérték után... LICHTMANN SÁNDOR szabómester, 11090 Budapest, Rottenbiller-u. 4B I. emelet. Vidékre minták bérmentve.

5 frtért

szétküldés utánvét mellett az Orsz. Posttőruhához Budapest, Rottenbiller-u. 4B I. emelet. egy férföltönyre 3 méter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna angol gyapjuszövetet.

Rozsnyay Pepsin bora.

Kellemes ízű, kiváló jó hatásmú étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen.

Étkezés közben véve, megóvja a gyomortelhetéstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.

Egy postacsomag 6 üveggel 19 kor. 32 fill. iranki küldve.

Kapható:

Török József gyógyszerárban Budapest, valamint a készítőnél: 10888

ROZSNYAY MÁTYÁS

gyógyszertárban, ARAD, Szabadság-tér.

SCHICHT-szappan

(„Szarvas“ vagy „Kulcs“-szappan).

Legjobb, legkiadósabb s azért a legolcsóbb szappan. Ment mindennemű káros alkatrészeketől.

Mindenütt kapható.

11149

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan „Schicht” névvel és a „Szarvas” vagy a „Kulcs” védjeggyel legyen ellátva.

Ha őszül a haja

ne használjon mást, mint a

„STELLA“-HAJVIZET,

mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K.

ZOLTÁN BELA gyógyszerárban, Budapest, V/49, Szabadság-tér, Sétány-utca sarkán. 11186

Csak „SICULIA” nével ellátott üvegek valódiak.

A Málnási „SICULIA” forrás-víz

Kapható minden gyógyszerárban, drogus- és fűszerkereskedésben.

a sós savanyúvizek királya. Sziklatételeken, átfurt artzi-forrás. A gyomoréget rögtön megszünteti. Párára étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vesé, hólyag, húrtól háta lmaí vité. Kanári Kéty. Tausz, Riegler tanár urak szakvéleményei a MÁLNÁSI Siculia forrást a kontinens legdusabb természetes alkalikus sós savanyúvizének minősítik. — Magyarországi források: Brázay Kálmán Jozsef-kürt 37. BUDAPEST. TELEFON 39-46.

KÖVÉRSÉG KORAI VÉNSÉG.

Istenem, — így sáhlja ezer meg ezer ember, — mit adnak, ha elhjárásomtól és emésztési zavartól megmenekülhetek. Lám, nem is kell annyit átkönni. Egyszer minden bolyg és tért csak egy kisletetlét-Mandor soványító és vértisztító porral, bízom az eredmény: mit te-kindállyal orvosi és vegytani bizonyítványokkal kimutathatom. — Ne mulassza senki el, ezöl meggyőző: bizonyos meg a Mandor port, ha be nem válik, a pénzt duplán visszadom. Csak 2 kor. 80 fill. Mandor doboz, orvosi utasítás és bizonyítványok mellékelve. Üzen-vétel a pénz be küldés. mellé: portomentesen díszdoboz kékül Mmo Mandi Ida, Budapest, Károly-kürt 2/V. sz. Török József gyógsz. árban, Budapest, Király-utca 12. sz. 11285

1900. Párisi világkiállítás Grand Prix.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

cs. és kir. osztrák-magyar, román kir. és bolgár fejedelmi szállító, körgyógyszerész Bécs melletti Korneuburgban.

KWIZDA-féle Restitutions-fluid

csász. és kir. szabadalmazott mosóvíz lovak számára. Egy üveg ára 2 kor. 80 fill. 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállókban használatban van nagyobb elő- és uterőstől, inak merességénél stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat.

Kwizda-féle Restitutions-fluid

csak a mellékelt védjeggyel valódi. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve. Forrástörök József gyógsz. árban, Budapest, Király-u. 12., Andrássy-ut 26.

Sok millió előkelő urhölgy használja

a világhírű Földes-féle

MARGIT-CREMET,

mely szírtalan, ártalmatlan s rögtön szépíti. A Földes-féle MARGIT-CREME gyor an és hirtosan ható ártalmatlan szer szereplők, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasznála után erről mindenki meg fog győződni

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a

MELANOGENE

fekete és barna színben. Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel hajat, szakált, bajszot pár perc alatt feketére vagy barnára lefesteni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különbözteszthető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. Ára 2 korona 80 fillér.

Budapesti forrástörök József gyógsz. Király-u. 12 és Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

SZÉPSÉGET

csak úgy érhetünk el, ha a

MA-HILLA

szert használjuk, mely törvényesen védve van és kezeskedve teljesen ártalmatlan, megvizsgálva és hirtosan ható szer szép rózsás szm és útsa arzobó előcsere. Pürszenf, hórakát, orrvörösséget, szemfolt, rodit és pánezot már rövid használat után tintet el a lekeselelyebb nyomok visszahagyása nélkül. Az arzobó üdév, rózsássá és bársóynpuhává teszi. A ki Ma-Hilla-val egyszer próbát tett, az nem lesz képes azt többé nélkülözni. Ezt bizonyítják a naponta beérkező hálaíratok és megrendelések. Ára egy nagy tégelynek, mely több hónapra elég. 3.85 K. Minden tégelyhez egy próbadarab Ma-Hilla-szappan és pontos utasítás van mellékelve. Próbászelenczék 1 K 20 f.-nek bályegeken való beküldése ellen küldetnek szét a forrástörök által. A széküldés a tartalom megismerése nélkül utánvét mellett eszközöltek a forrástörök által.

Lateiner Leó, Wien, 1/28, Wollzeile 31. Ma-Hilla kapható Budapestben, Török József gyógyszerárban, Andrássy-út 26. és Király-u. 12. sz. a. Zágrában S. Mittelbach gyógyszerész Duga uice 3. Próbászelenczék csak a forrástörök küld.

Roskopf-rendszer

frt 1.50 Svájci Roskopf-rendszer frt 1.50

- Arany-doblé (aranyhoz hasonló) - frt 2.-
Roskopf-patent - € 3.50
Ezist remont órák - € 3.-
Kettős fedélű - € 4.-
Három erős fedélű - € 5.-
Omega-précis órák - € 8.50
Maximéter-órák - € 9.-
Schaffhauser órák - € 18.-
Ezist páncélláncok - € 1.-
14 kar. arany y páncéllánc - € 10.-
14 kar. arany órák - € 8.-
14 kar. arany gyűrűk - € 2.-

Verseny-ébresztő 19 cm. 1 frt.

- Helios-ébresztő - frt 1.50
Éjeli világító - € 1.58
Kettős haranggal - € 2.-
Ingaórák, 71 cm. magasak - € 3.50
Toronyújjal - € 4.50
Zememével - € 3.50
Schwarzwalder kakukkai - € 2.50
3 évi irásbeli jótállással. Szétküldés utánvéttel. Meg nem felelté hat hónapon belül a pénz visszaküldetük vagy kicserélése megengedtetik

MAX BÖHNEL órák

Wien, IV., Margarethenstr. 38. Nagy (1000 képes) árjegyzék ingyen és bérmentve.

VASÁRNAPI UJSÁG

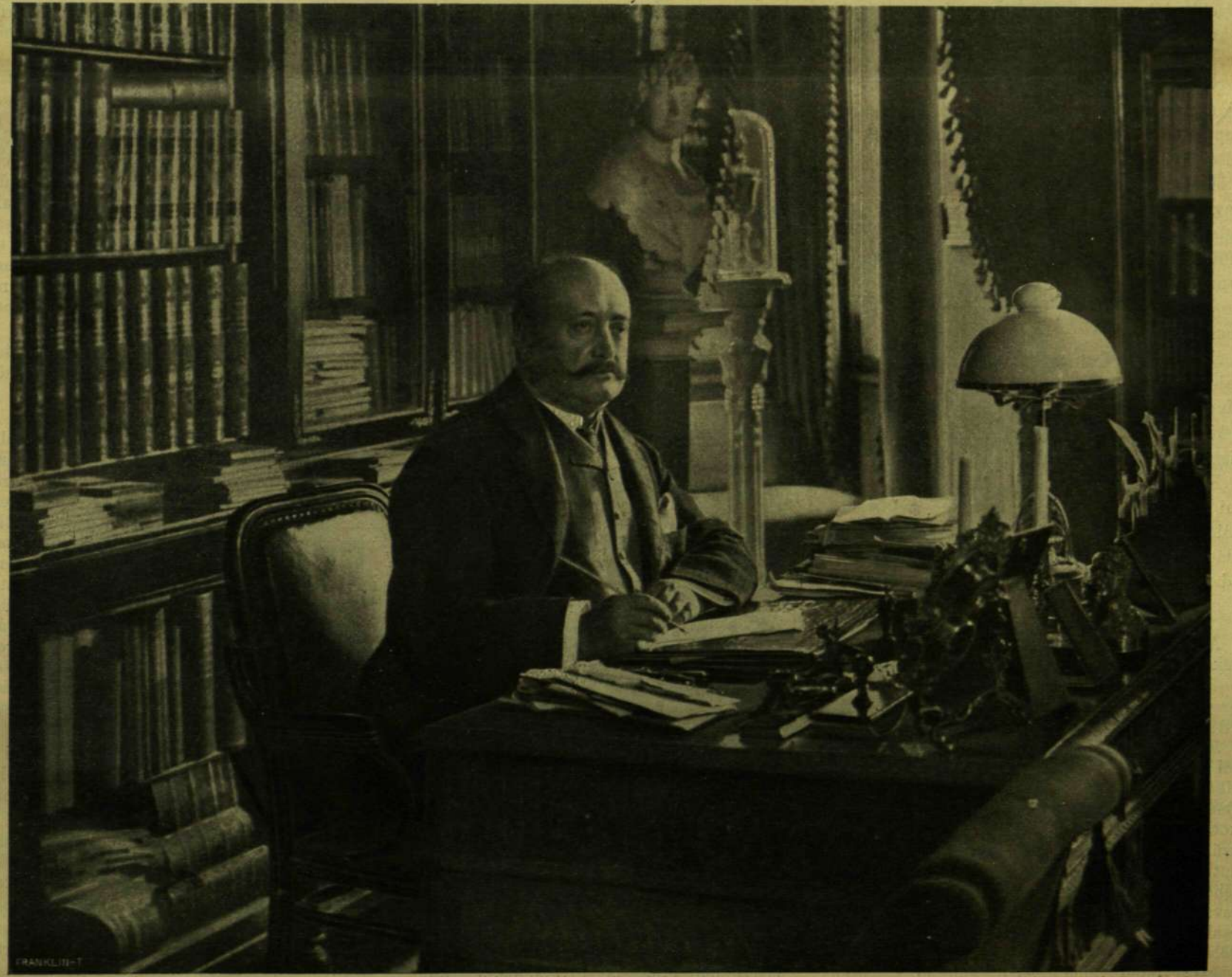
H. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, MÁRCZIUS 18.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona, Félévre 8 korona, Negyedévre 4 korona. A Világkörtika-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekhöz a postallag meg-határozott viteldj is esatolandó.

KOSSUTH FERENCZ. ZRINYI MIKLÓS a költő, ki a dicső nevű ősöknek egész sorozatára tekinthetett, «Mátyás király életéről való elmélkedések» című munkájában oly demokratikus szellemben fejtegeti az ily származás köteleességeit, mely becsületére válnék még a mi napjainkban is. S rámutat nem csak a köteleességekre, de a teherre

is, melylyel a nagy névnek viselése jár. Ime, ezek az ő szavai: «Szép és ékes dolog régi nemzetségnek rendét számlálni sok száz esztendeig, de csak olyankor, mikor mindazokban is mocok nem találkoztott, a kik a genealógiát formálják; és úgy is osztán nem mára használnak eleink tündöklősege nekünk, hanem hogy égő szöveteknél, fényes fátylánál futjuk az mi életünk pályáját s nem lehetünk setétben sem mi, sem az mi cseleke-

detünk. Ha jól viseljük magunkat, azoknak fényességénél mindjárt minden ember meglát; ha rosszul, úgy sem kerülhetjük útjain való ránk mutatást. Az ki azért roz és henylő s elfajzott régi jó eleitől, jobb volna neki, nem volna nevezetes az ő eleitől, mert annak vilárossága miatt el nem bujhatik úgy, mintha csak közrendű ember volna.» Dúsabb örökséget e tekintetben senki sem vett át, mint Kossuth Ferencz. Nagyobb köte-

Jelky Gyula fényképe.

KOSSUTH FERENCZ DOLOGOZÓ-SZOBÁJÁBAN.

Festette Kossuth Ferenc.

KOSSUTH FERENCZ ELHUNYI NEJE, HOGGINS EMILIA.

lességeket sem. Az a név, melyet ő visel, igazán «égő szövétnék és fényes fánya», mely bevilágítja az egész életet. A ki e nevet viseli, annak még megbotlania sem szabad, mert az több, mintha más egészen elesik. Milliő szem kíséri minden lépését, milliő ajak magyarázza minden cselekedetét. A bizók, a kik tőle várják, hogy győzelemre vezesse reményseikeket, az ellen-ségek, a kik rettegve hallják pusztá nevét is, s a kajának és az irigyek, kik úgy hiszik, hogy érvényesülésüknek útjában áll.

S Kossuth Ferenc magának a névnek nagyságán kívül még egy más súlyos kötelességet is kapott örökségül. A nemzet függetlenségi törekvései az ő nevéhez vannak hozzá fűzve. Az ő útja ki van mérve. Ő se nem kockáztathat sokat, — mert magát és eszmét is kockáztatja vele, — se nem fontolgathat túlságosan. A kik előtt kitarult az ő kissé zárkózott lelke egy pillanatra is, azok jól tudják, hogy ez a nagy kötelesség milyen nagy súlylyal nehezedik elhatározásaira.

Ilyen helyzetben nagy érdem már az is, ha valaki ment marad a gáncstól és az ócsarlástól. Mennyi nagy kvalitással kell annak ékeskednie, a ki megszerzi e mellé kortársainak osztatlan tiszteletét, párthivelt és ellenségeit egyaránt! Kossuth Ferenc politikájának méltatása a mi lapunk keretén kívül esik. Mi csupán a kiváló embert méltatjuk benne. S közöljük az alábbiakban Hentaller Lajos tollából életrajzi adatait.

A függetlenségi párt vezére, a koalíciós ellen-zék elnöke, Magyarország legnépszerűbb nevű férfia, Kossuth Ferenc Budapesten, a belvárosi Szép-utczában levő László-féle házban született, 1841 november 16-ikán.

Első nevelését házitanyitójától, Karády Ignácztól nyerte, ki később az ötvenes években Amerikába utazva, a tengeren halt el. Keresztatyja Deák Ferenc volt, — s hogy «köztünk a baráti kötelék még szorosabbra fűződjék, adtam első születtemnek keresztatyja nevét», — írja Kossuth Lajos Helfy Ignácshoz intézett egyik levelében. És Deák, a keresztapa, majdnem minden levelében élénken érdeklődött Kossuth Lajos családi viszonyai s kis keresztfia iránt. Így, a többek között, 1844 november 21-iki levelét így végzi: «Isten veled, kedves komám, szivesen tiszteld nevémmel komámasszonyt, a kis Ferit pedig és valamennyi kicsinyt csókold ezerszer

helyettem. Komámasszonynak mondd meg, hogy elmegyek hozzátok kukoriczagombócra, ha szívesen láttok. Addig is, Isten veletek, hű barátod Deák.»

A «kis Feri» gyermekora viharos volt. Zsenge éveivel esnek össze a negyvenes évek nagy időnek korszakalkotó eseményei: Kossuth híres pestmegeyi választása. A márcziusi ébredés. Atyjának pénzügyministersége. A nemzeti ellenállás szervezése. A nemzetiségek és a bécsi kéz támadása alkotmányunk ellen. A császári seregek betörése. Az átköltözés Debreczenbe, csikorgó téli hideg időben. Szolnokig vasúton; onnan tengelyen. A debreczeni mozgalmas napok. Hős honvédeink diadalai. Atyjának kormányzóvá választása. A fényes bevonulás Pestre Budavárának bevételét után. Majd, midőn a szerencse kereké lefelé fordult, menekülése testvéreivel, Mortun Antóniával s nevelőjükkal, Karádyval a Dunántúlra. Bujdosásuk a Bakony erdőben. Elfogatásuk Lókúton, a Zámoryak birtokán. A brutális bánásmód ez alkalommal. Fogságuk Pozsonyban. Találkozása a császári alter egóval, Haynaival, a ki kíváncsiságból látogatta meg Pozsony várában a Kossuth-gyerekeket. Rettegése a róla terjesztett álhírek miatt, vajjon nem dugják-e valami osztrák jezsuita kolostorba? Szabadulásuk a fogságból. Rövid pesti tartózkodásuk nagyanyjuknál. Vándorútjuk nagynénjükkal, a férfias lelkű Ruttkayné Kossuth Lujzával és nevelőjükkal, Karádyval Kiutahiába, a hova 1850 június 18-án érkeztek meg. Találkozása rég nem látott kedves, szeretett szülőivel.

Úgy Kiutahiában, mint szabadulásuk után még Londonban is egy ideig Karády Ignác tanította Kossuth Ferencet. Kossuth Ferenc kiválóan fényes tulajdonságai már nagyon korán érvényesültek. Nem csoda, ha nevelését a legfényesebb siker koronázta.

Magasabb tanulmányait Párisban kezdte s a londoni egyetemen végezte be. Több diplomát szerzett, köztük első sorban a mérnökit, a mely pálya iránt kora gyermekéje óta nagy hajlandósága volt. Ezenkívül az első pályadíjat nyerte el született angol társai elől a politikai gazdaságtanból.

Tanulmányai bevégezte után rögtön Angliában kezdett működni, mint mérnök. Majd a midőn édes atyjának a politikai bonyodalmak miatt Olaszországba kellett költöznie, Ferenc abbahagyta megkezdett pályáját, s szüleiével együtt szintén átment Itáliába.

Az olasz kormány — tekintettel Kossuth Lajosra, — Ferencet rögtön a miniszteriumba akarta magas hivatalra kinevezni. Ezt azonban sem atyja, sem ő nem fogadták el. Újból mint mérnök keresett és kapott alkalmazást a liguriai vasút építésénél. Ekkor nagy nehézségeket okozott Ferencnek az, hogy még nem tudott, s akkor tanulta az olasz nyelvet. A vasútépítés befejezése után a mont-cenis alagút fúrásánál volt előkelő része, majd az olasz kormány hívta meg az akkor már jó hirre vergődött fiatal magyar mérnököt s előbb a susai vasútépítésnél osztályfőnökké nevezte ki, majd a műszaki hivatal főnökévé léptette elő. Egy időre azonban édes atyja kívánságára megvált hivatalától s a politikai ügyeknek szentelte minden idejét. Az osztrák-magyar kiegyezés megkötéseig ugyanis Kossuth Ferenc élénk részt vett a magyar emigráció mozgalmaiban.

Ő és testvére Lajos bejáratosak voltak Olaszország legelőkelőbb köreibe s a két testvér közvetítette Kossuth Lajos politikai és diplomatai érintkezését az olasz kormánnyal. Ezenkívül Jósika Miklós, Szarvady, Ludvig János és Helfyvel együtt az európai sajtóban ő ismerette s tartotta ében a magyar kérdést. Irányi Dániel távozása után pedig — a ki a kormányzó megbízásából Berlinbe ment, — Kossuth Ferenc lett a Nemzeti Igazgatóság titkára.

Az 1867-iki kiegyezés megkötése után Ferencet két ízben választották Magyarországon képviselőnek, a német-üröghi és a baranya-szent-lőrinci kerületekben. Kossuth Ferenc nem jött haza s a választást nem fogadta el. Nyílt levelében mondott köszönetet választóinak, s kijelentette, hogy kötelessége édes atyja oldala mellett maradni.

Visszament elhagyott hivatalába, s a mont-cenis alagút befejezése után az olasz kormány vasúti kormánybiztosnak nevezte ki, úgy hogy

Erdélyi jótétele.

KOSSUTH FERENCZ LEGUJABB FÉNYKÉPE.

az alsó-itáliai vasúti hálózat jelentékeny része a Kossuth Ferenc felügyelete alatt állott.

Abban az időben nagy angol tőkepénzesek állottak össze abból a célból, hogy a cesenai kénbányákat kiaknázzák. Ezek oly fényes ajánlatot tettek Ferencnek, hogy ő otthagya állását és Cesenába költözött, mint a kénbányák vezérigazgatója.

Itt élte át élete legboldogabb részét, mert 1876-ban megnősülvén, oltárhoz vezette a bájos Hoggins Emiliát, kinek dedányját, Sarah exeteri órgrófnét szépsége és szelleme miatt az angol költők megénekelték. Nejehez rajongó szeretet csatolta. Emléke ma is él előtte. Budapesti lakása tele van az 1887-ben, Flórenzen elhunyt nejeinek arcképeivel.

De a cesenai életnek megvoltak a maga kellemetlenségei is. Élete több ízben forgott veszélyben. Az ottani bányász nép durva, vad és féktelen. A régi igazgatókat vagy főbb hivatalnokokat rendszerint eltették láb alól. Fiatal, idegen igazgatójukat is ellenséges indulattal, gyűlölködve várták. Mikor Kossuth Ferenc első alkalommal bocsátkozott le főmérnökével a bányába, visszajövet észrevette, hogy a felvonó kötélt több helyen be van vagdosva. Ennek dacára szerencsésen napvilágra érték. A mint kiszálltak, minden felindulás nélkül fordult oda a tárna torkolatánál összegyűlt bányászokhoz:

— Meg akartatok ölni; elvagtátok a kötelet. Jó! ha ezután bármikor lemegyek, egyet köztetek mindig magammal viszek, de soha sem fogjátok előre megtudni, ki jön le velem.

A kötelet többé nem vágta el. Egy alkalommal pedig majdnem áldozatává lón, a mint Kossuth Lajos Deák Ferenc halálakor irt levelében mondja: «túlságos kötelességérzetnek.» Igen! kis hijja, hogy a bányalég robbanása ki nem oltotta életét, mert nem hivatal-szobájából intézte a bánya ügyeit, hanem a mint értesült, hogy baj van, maga állott bányászai élére és igyekezett menteni a menthetőket. A felrobbanó bányalég a földhöz vágta. Munkái csak sok idő múlva akadtak rája. A legmondosabb, legszeretetteljesebb ápolás és hónapok hosszú sora kellett, a míg ágyát elhagyhatta. Igazi Isten csodája, hogy szemevilágát el nem vesztette.

A midőn a cesenai bányákból a kén ki lón merítve, Kossuth Ferenc átköltözött Nápolyra, a hol az «Impresa Industriale Italiana» óriási vasmű-vállalatnak állott az élére.

Mint ilyen, számos vas- és acél-hidat épített. Legutolsó világhírű művei a *nüsi acél-hidak*, melyeknek építését egész Európa mérnökeivel versenyezte nyerte el.

Igazán nem lehet csodálni, hogy az ipari és bányászati téren kifejtett munkásságáért és sikereitért az olasz kormány több kitüntetéssel halmozta el rövid időközökben.

De Kossuth Ferenc nemcsak mint mérnök

ért el sikereket. A mellett kiváló arckép- és tájképfestő. Édes atyjának arcképe — melyet évek előtt a Műcsarnokban állított ki, — méltán keltett közfelfűtést, mert ez Kossuth Lajosnak legjobb arcképe utolsó éveiből. Ezenkívül lakásán számtalan saját festette arcz- és tájkép van. Az olasz tárlatokon mint tájképfestő ért el sikereket. Ezenkívül a szobrászattal is foglalkozik; ír angol, olasz és magyar verseket s vannak kiváló zeneszerzeményei.

Mint ember egyike a legszeretetteljebbeknek. Alakja magas, még ezelőtt 23 évvel, a midőn első ízben találkozottam vele Franciaországban, sugár volt és karcsú. Ma már kissé eltestesedett; testmozgása azonban, ha csúszos fájdalmi nem bántják, most is élénk. Szemei kifejezésteljesek, magas homloka feltűnően hasonlít édes atyjához, ép úgy, mint Lajos öcsésé. Ha szónokol, homlokán az erek kidagadnak, bár igen ritka eset, hogy a szívhez akarjon beszélni. Leginkább a nép előtt fordul ez elő. A parlamentben rendszeren hideg logikájával bonyolítja le a kérdések egymásutánját; s a tételekből számtani pontossággal vonja le a következtetéseket. Beszéde fontolt, átgondolt s meggyőző. Támadni ritkán szokott; a parlamentben talán egy esetben történt: a midőn Khuen-Héderváryt lemondásra kényszerítette. Előadásának higgadt, elegáns modora által imponál, a személyeskedés terere pedig sohasem engedti magát ragadtatni. Ez az oka, hogy nem csak mi, közvetlen környezetete szeretjük és tiszteljük, hanem kiviva az egész ország, még politikai ellenfeleinek nagybecsülését is.

Kossuth Ferenc 1904 november 18-ika óta nemcsak a függetlenségi pártnak, nemcsak a szövetségnek ellenzéknek, hanem valósággal az egész nemzetnek a vezére.

Ezt a nehéz feladatát higgadt mértékletességgel, bölcs, előrelátó tapintattal, diplomáciai ügyességgel s nagy politikai körültekintéssel tölti be.

Tévedhet ő is — mint minden ember — néha számításában. De tetteit mindig igaz hazafiság és lángoló hazaszeretet vezérlik. Már pedig a hazafüi jóindulat előtt még akkor is fejet kell hajtunk, ha az ügyet nem viheti diadalra, ha tetteit egyelőre siker nem koronázza.

Híte, meggyőződése az, hogy csak törvényes alapon épülhet fel a független Magyarország. Adja Isten, hogy mielőbb megérje!

Hentaller Lajos.

TÉL UTOLJÁN.

Az időjárás betegsége vagyok.
Nehéz betegség, — majd belehalok!
Bánt ez örökös zimankó felettünk...
Pocsék időnek martaléka lettünk.

KOSSUTH FERENCZ ÉBÉD KÖZBEN.

Lent a köpönyeg forgató szelek
Alig-alig hagynak lélegzed;
Kipirítják az orozád, s szegyenedre
Könnyűt facsarnak sokszor a szemedbe!

Odafent meg a gögös fellegek
Nekivadultán úgy terjengenek:
Mintha örökös lenne a hatalmuk,
Mintha tavasz több sohe győzne rajtuk!

— De én hiszek és várok egy napot,
Melynek melegen meggyógyulhatok.
Mely szelet, felhőt elűz sugarával,
S beszórja a mindenséget virággal!

Szabolcska Mihály.

TAVASZI TÁNCZ.

Az «Aranyhalász» japán mesejéből.

Első tündérelány: (dalolva élő tánczot!)

Itt van újra a tavasz,
A virágos szép tavasz!
Ugy közel az újulás
Mint egy vidám furulyás.

Második tündérelány: (dalolva élő tánczot!)

Virághelbős kis liget
Virághavat hintegtet.
Mintha fehér fuvalom
Lebegne az ugaron.

Tündérelány: (kiugrik a csapból!)

Felgyújtották bár tavat,
Ujra zöldül az avar.
Tiltott anyád a télen,
Itt a tavasz, jer vélem!

Tündérelány: (kielép a sorból)

Cserezenyefa virága
Hull a patak hídjára.
Átal mennék, nem lehet,
Virágra nem léphetek.

Tekenős-béka (200 éves, agglégény, beugrik a szívre.)

Öröközöl a vén fenő,
De a tavasz hogyha jó,
Még zöldébb lesz az is!...
Ej! szerelmes vén hamis. (Kiszalad)

Tavasz tündére: (énekel.)

Fülemile szállott alkonyodás tájba,
Fülemile szállott a mi szilvafánkra.
Szerelmes szívét a virágnak kitarja,
Mely nevetve hívta s most is mosolyog.

Kossuth Ferenc (elő) és Kossuth Lajos Tivadar mint gyermekek (Párisban készült festmény 1854-ből.)

Maradj, fülemile, a szilvafa-ágon!
Ha te énekelsz ott a szilva-virágon,
Bűbáj fut keresztül az ifjú világon
S mintha a virágok dallanának ott!...

Zempléni Árpád.

IDEÁL.

Elbeszélés.

Irta Szemere György.

Sokszor tévedtem életemben, de csak egyszer csalódtam...

Az szerencsétlenségem, hogy belátok az emberek lelkébe és az a filozófiám, hogy a mit ott látok: ahoz tartom magamat. S miután az emberek nem szeretnek alkalmazkodni: alkalmazkodom hozzájuk én. Ez jókora önmegtartózkodás és erővesztéssel jár, de van egy nagy előnye. Békében hagynak az emberek...

Ha valaki ezen bevezetés után netalán azt hinné, hogy embergyűlölő vagyok: csalódik. Én nem gyűlölöm, csak unom az embereket. Mert igen keveset tartok róluk. Inkább foglalkozom a szervetlen természettel, a melyet nagy, örök törvények kormányoznak, mint az emberi lélekkel, a minek nincsenek abszolút értékű törvényei. Ezt a kevéssé barátságos életnézetet egy nagy csalódásom érlelte meg bennem: egy hatalmas kudarc, a mely megrendítette szívemet, önbecsületemet.

*

Ezelőtt húsz esztendővel megismerkedtem miss Mary Bluettel a Rivierán.

Gladstone azt mondja, hogy az angol nő ritkán szép, de ha szép, nem versenyezhet vele Isten semmifele teremtménye sem. Igaza van. Annyi legalább bizonyos, hogy miss Mary Bluetnél tökéletesebb lényt el nem képzelhet a legmerészebb művészi fantázia sem.

Nem is kísértém meg a lefestését. Hiábavaló fáradság lenne. A tökéletesség tollal, ecsettel nem fixirozható. Annyi oldala, lényege, formája van, a mennyi egy ember felfogásába nem fér bele. Egy-két, talán nem is lényeges meghatározási jegye megkap, elragad, belevésődik lelkünkbe, a többi felett elshununk, mert nem vagyunk képesek felfogni, megérteni.

Miss Mary Bluettről legfeljebb egy hiányos vázlatot rajzolhatok ide.

Szöke volt, magas és vállas. Fiatal fűzetlen teste karcsúságát, ha mozdulatlanul állott, nem árulta el hanyag szabású angol ruhája, de elárulták ritmikus, ringó járása, plasztikus mozdulatai... Ha lehajolt, szűzies teste oly me-

ILLUSZTRÁCIÓ LORD BYRON «DON JUAN»-JÁHOZ (HAIDÉ A BARLANGBAN ÁPOLJA DON JUANT).

rész hajlású vonalakban rajzolódott le, a melyeket csak a legnagyobb festőművészek mernek vászonra vetni, kis művész esetje alól ilyen vonalokból karrikatura kerülne ki... Ha végig

nyúlt a széken, büszke kis melle körvonalait volt lehetetlen elhinnem; ha szemébe néztem, szeme szinkáprázatától bódultam el; ha beszélt, hangja bűvös zenéjétől.

XÉNIA NAGYHERCEGNŐ LAKODÁLMA.

ZICHY MIHÁLY MŰVEIBŐL.

... Először Mentoneban találkoztam vele egy orosz hercegné szalonjában.

Szokatlan, mondhatnám rendkívüli formák között foly le már megismerkedésünk is.

Ő ott állott a nagy szalón közepén, a csillár alatt és egy éltes nővel beszélgetett. Még vagy tíz férfi rajzott körülötte. Csak úgy. Mint éjjeli lepkék a lámpa fényénél.

Rátarti magyar létemre nem furakodtam a közelébe. Ahoz, hogy észrevegyen, keveseltem magamat, azt pedig, hogy kapkodjam kegyeinek szalonbonbonjai után, mint a többi kiskutyaszerű frakkos: nem tartottam magamhoz méltónak. Hát félreálltam és egy francia képviselő ismerősömmel tárgyaltam meg a szépségét. Mert mindenki csak arról beszélt.

A francia képviselő nemzeti szempontból szólott hozzá. Úgy látszik, sovínisztikus fajszeretét bántotta az angol női tökély.

— Ingerlő, de nem klasszikus szépség, — mondta. — Nem állana rajta jól a Worth-ruha.

— Ej, — mondom, — a Worth ruhájában a milói Venus sem festene előnyösen.

A tüzes kis francia megnehezített érte.

— Pardon, — kérte ki magának, — ha ön így nyilatkozik Worthról, akkor fogalma sincs az ő művészetéről. Worth tanulmányokat tett a milói Vénuszról és csupa ideális esztetikai élvezetből huszonhét ruhát kreált reá.

Elnevettem magamat.

— A márványra!... Ilyenek vagyunk mi, francziák... Nem igaz, de Brieux?

A megszólított egy magas, elegáns fiatalember, epen megérintette a vállamat. És nem tanuskodott a képviselőnek.

— Excusez — mondta neki — s mint a kinek igen fontos küldetése van velem, karonfogott és — se szó, se beszéd — vitt egyenesen ahoz a csoporthoz, a mely felett miss Mary uralkodott.

— Parancsol velem? — kérdeztem meglepődve.

— Én nem, — mondta — miss Mary akar parancsolni önnek.

— Miss Mary?!

Ki se mondtam egészen, csak látom, hogy a remek teremtés kiválik a gomolyból, a mely körülvette és mosolyogva egyenesen elénk siet.

De Brieux marquis be sem mutathatott formaszzerűen, már a kezében volt a keze.

— Ön magyar? — kérdezte minden bevezetés nélkül.

— Az vagyok.

— Mindjárt láttam.
— Miből?
— Olyan büszkén hordozza a fejét.
— Én? — kérdeztem csodálkozva. — Azt nem is vettem észre.
— Persze nem — mondta mosolyogva — mert nem tanulta, úgy született.

Hebegtem valamit, mert — különöz vagyok ebben — mindig feszélyeztet, ha szemtől-szembe foglalkoztak velem.

Mary úgy látszik, belelétott a lelkembe, mert beszédjének legott más fordulatot adott.

— Szokott tenniszezni? — kérdezte.

— Valahogy — feleltem szerénykedve.

— Akar velem tenniszezni?...

— Ha nem unja...

— Nem kérem, ha unom, — mondta olyan fenséges egyszerűséggel, mint egy kis gyermek.

— Nekem meg — jegyeztem meg francziától ellesett udvariassággal — csak gyönyörűséget okozhat, ha önnel tenniszezhetem.

— Akkor jöjjön el hozzánk holnap reggel nyolcz órakor.

Persze meglepődtem a korai terminuson. A miss ezt is észrevette arczomon.

— Azt találja, hogy korán lesz? — kérdezte és szinte megszeppenve, kéréleg vetette rám nagy fényes szemét... — Nézze — folytatta — tegye meg a kedvemért... Ha nem szokott is olyan korán felkelni... De lássa, kilencz órára felkel az egész táj és akkor már nem lehetnénk kettesben egyedül.

Végkép oda lettem. Szívemet soha nem sejtett tiszta gyönyör járta át. Úgy éreztem magamat, mintha angyal előtt állanék, a kit nem kötelez földi törvény, konvenczió; a ki végtelen tisztaságában minden emberi ítéletnek felette áll. Ha más nő ad vala nekem hasonló rendezvoust, bizonyára meglepődtem volna, (annyival is inkább, hogy akkor még nem ismertem a szabadabb angol erkölcsöket) — mindenesetre féltettem volna illuziómat — de miss Marytól ezt olyan természetesnek találtam, mint a mily természetes, hogy az angyalok nem esnek földi beszámítás alá.

Legfeljebb azon csudálkoztam kissé, hogy annyira ennyi szabadságot adott neki. De hogy megismerkedtem vele, megszüntem csudálkozni azon is. Annyi egyszerűséget és bájt idősebb

ILLUSZTRÁCIÓ LERMONTOV «DÉMON»-ÁHOZ.

FANTÁZIA A PALETTA FÖLÖTT.

ZICHY MIHÁLY MŰVEIBŐL.

PALLAY SÁNDOR, KOSSUTH FERENCZ TITKÁJA.

nőben, a kinek az élet iskolájában szükségképen át kellett esnie a bizalmatlanság és gyanú érzéseinek, annyi ártatlanságot és bizalmat, mint a Mary anyjában, tapasztalt nőben el nem képzelhettem soha.

Azt mondta és kezét karomra tette: — Csak mulattassa az én kis Maryt. Egész szabadon. Úgy a hogy a szive diktálja. Ne tartsa magát a konvencionális formákhoz, mert ez unalmas és csunya is.

Hát mulattattam Maryt. Négy álló hétig reggeli nyolcz órától este tízig. Úgy a hogy a szive diktálta. Beszéltem neki művészetről, irodalomról és hajhaj, a szerelemről, a szerelemről is.

És Mary meghallgatott. Mindent, mindent. Úgy figyelt rám, úgy leste minden szavamat, mint gyermek, a kit tündérmesékkel kápráztatnak el... És bűvös szeme folyton az én szememen pihent. És úgy belefelejtkezünk az egymás tekintetbe, hogy egyszerre csak elkezdünk könnyezni és nem tudtuk, miért...

Százsorosra fokozta boldogságomat, hogy a mióta Mary megismerkedett velem, nem akart többé megismerkedni senkivel. Teljesen nekem élt. És én neki. Úgy látszott: tökéletesen betöltöttük egymás valóját, nem szorultunk egymáson kívül senkire, semmire.

És a mama is pártolta ezt a viszonyt. Úgy bánt velem, mint édes fával: «my little boy»-nak szólított.

Egyszóval minden jel odamutatott, hogy szerelmeknek a legkisebb akadályja sincs.

A leány viszonyszerelmében nem lehetett kételkednem: hiszen túláradó boldogságomban együtt sirt velem s kezét, ha kezembe vettem, nem vonta el; anya rokonszenve sem nyilatkozhatott meg világosabban, mint a Marym anyjái; vagyoni viszonyaink, társadalmi állásunk nem vált egymás szegényére... A fajtólóbság? — Százsor elmondta Mary, hogy minden nemzet között legjobban imponál neki a magyar... Azt is elmondta nem egyszer, hogy az után a férfi után, a kit szeret, elmenne a világ végére, egy nádkunyhóba is és — mégis család-tam. Mary — (Mary, oh Mary) — Mary nem szeretett.

Akkor sült ki, mikor feltettem magamban, hogy végre megkérem a kezét.

A tenniszgroundon történt.

Elhatározásom, hogy minden áron nyilatkozni fogok, izgatottá tett; nem tudtam játszani. Egyetlen labdáját sem tudtam visszaütni Marynak.

Ó mindjárt észrevette szórakozottságomat s ezen való bosszúságomat s tapintatos lelke ösztönéből eldobta raketjét.

— Ne játszunk, ha nincs kedve, — mondta, — hiszen elmulathatunk mi ketteskén másképpen is.

És — mintha egy öntudatlan lelki kényszer

parancsára tette volna, — szó nélkül, mosolygva kezembe tette kezét.

Mély meghatottság vett rajtam erőt. Egy pár pillanatra szólanul állottunk egymás mellett, kéz kézben, aztán erőt vettem szerelmem gyáva-ságán; megnyilatkoztam:

— Megtarthatom ezt a kis kezét, Mary?

Mary, úgy látszik, nem értette meg kérdésem horderejét, mert így felelt:

— Meg, my dear László, a meddig akarja.

Ha tetszik, akár ebédig is.

Erre csak egy feleletem lehetett:

— Nem ebédig, — rebegtem s összefolyt szemem előtt a világ, — az örök életre akarom megtartani.

Ekkor ütött be életem nagy katasztrófája: rámszakadt az én menyországom boltozata.

Mary, a helyett hogy (mint várom lehetett volna szüzsies ösztönöségétől) keblemre borult volna: hirtelen kiszakította kezét az enyemből és oly csodálkozó, ijedt szemeket meresztett rám, hogy azt hittem: eszemet vesztettem; vagy ő vesztette esztét.

— Mary! — kiáltottam fel egy kínos előérzet korbácsa alatt, — Mary!...

A leány láthatólag megsajnálta, hozzám lépett és visszatette kezembe kezét.

— De hiszen én azt hittem, hogy tudja, — mondta aztán szomorúan.

— Mit? — kérdeztem sápadtan, remegve.

— Hogy menyasszony vagyok...

Erre már én eresztettem el a Mary kezét. És egyszeribe oly csudálatosnak, érthetetlennek tetszett előttem minden: a porban furdó veréb, a virág, a fa, hogy csakugyan azt kellett hinnen: megörülök... Bizonyára nem öntudatosan, csak úgy gépiesen mondtam:

— Hogy tudhattam volna — ezek után?

Hangom érdes lehetett, mert megsebezte Maryt.

— Mik után? — kérdezte haloványan.

— Azok után, — feleltem — a miket velem tett: szétépte a szívemet.

Attól, a mi ezek után következett, már teljesen visszanyertem az egyensúlyt.

Mary elfordult tőlem és csendes, halk zokogásba tört ki. Majd megszakadt a szívem.

— Mary, én Marym bocsásson meg!...

A leány erre elfojtotta zokogását és keblemre hajtotta fejét.

— Én — mondta halkán, mint a lehellet, — nem akartam rosszat magával... — Én — folytatta remegve — csak boldogítani akartam az én dear Lászlómat, mert olyan kedves jó barátom, mint ő, nem volt és nem lesz soha.

Végkép összezarodtam.

— Akkor — hebegtem, — miért nem akar az enyém lenni? Miért a másé?

— Az — válaszolt Mary angyali egyszerűséggel — az más, az egészen más! Én magát nem

úgy szeretem, mint Charliet. Maga az én barátom, pajtásom, ő a parancsolóm, uram.

Ime ezen csalódásom óta unom az embereket, a kiknek nincsenek örök törvényei. Csak az egyetlen Mary volt kivétel, de az ő fényes lelke megértéséhez én kicsiny voltam és kicsiny vagyok. Kicsiny Stendhal is, Mantegazza is.

Mary az örök nő eszménye volt, a kinek csak egy hivatása lehet: ragyogni, boldogítani.

AZ ELSŐ ÉVFORDULÓ.

Márczius 15-ike 1849-ben.

A márczius tizenötödiki események első évfordulója alkalmával érdekes módon ünnepelte meg a nemzet a szabad eszmék diadalának emlékét. A fővárosban nyilvános ünnepet nem tartottak, mert Pest ekkor az osztrákok kezében volt és a katonai hatóság semmiféle demonstrációt nem tűrt meg. Debreczenben tartották meg tehát az első országos márczius tizenötödiki ünnepélyt, amde a példát a többi városok is követték. Cibakházán, Kecskeméten, Felegyházán, Na. ykörösön, Czegléden az évforduló alkalmából a népfelkelés szervezése folyt, fölolvasták Kossuth körleveleit és lelkesítették a népet, mely ennek hatása alatt tömegesen vétette föl magát a hadseregbe. Debreczen után legnagyobb fényvel Kolozsvárt ünnepelték az első évfordulót. Kemény Farkas alezredes és Csányi László teljes hatalmu kormánybiztos beszéltek a néphez, miközben dísztüzek, ágyulövések egymás után dördültek el, a zene pedig felváltva a Rákóczi, Hunyad-t és a Himnuszt játszotta. Este a színházban díszelőadás volt. Nagyváradon a honvédtiszikar hazafias estét rendezett, melynek 414 forint tiszta jövedelmét felerészben a kápolnai becsülték, fele részben az enyedi menekültek segítésére fordították. Békés vármegyében az alispán rendelete folytán az összes városok és községek templomaiban hálaadó istentiszteletek mondtattak, a lelkesek imáikba Kossuth, Bem, Görgei neveit foglalták és «ügyünk diadalmas előhaladásáért» ünnepi fohászokat intéztek a Mindenhatóhoz. Amde nemcsak a szinmagyar vármegyék és városok publikuma, hanem a nemzetiségi vidékek lakossága is kegyelettel megünnepelte az első évfordulót. Az úgynevezett oláh grániczon a magyar és székely honvédek nem feledkeztek meg a márczius tizenötödike jelentőségéről s a határszélén fekvő Borgó-Tiha oláh községben Dobay József őrnagy maga intézett lelkesítő beszédet katonáihoz. Naszódon, hol pár hét előtt még oláh hordák tanyáztak, most a magyarok győzedelmekedtek. A «fővárta» előtti téren gyülekezett 1849 márczius 15-én teljes díszben a 73. zászlóalj legénysége, továbbá a debreczeni nemzetőrök, egy lovasosztály és egy üteg tüzer-ség. Előbb a katolikus, aztán a református lelkész beszélt a legénységhez. Tordán a kereszties mező ama részben tartották az ünnepet, hol a hagyomány szerint Traján vezér a dákórománokat leigázta s a hol később Mihály vajda halálát lelta. Beszterczén a szászok titkos gyűlése mellett tartották meg az ünnepélyt, Szamosújváron a várost kivilágították Woronieczky herczeg fényes bált adott, Szilágyosmlyón, Krasznán, Zilahon, Bethlenben istentiszteleteket tartottak. Verestoronynál pedig úgy ünnepelték Bem katonái a nagy napot, hogy mindaddig kergették Puchert és generálisait, a míg valamennyien Romániába menekültek. Mindenütt volt tehát nyilvános ünnepelés, csak a fővárosban nem, mert ott nem igen volt tanácsos a hazafiassággal tüntetni. A legkisebb ok is elegendő volt a hatalom embereinek beavatkozására, kik túlbuzgóságukban aztán annyira mentek, hogy egy alkalommal csupán azon okból, hogy a szabadságharcban bená vá lett huszárnak egyik hazafi alamizsnát adott, az illetőt azonnal lefogták és az Uj-épületbe szállították.

El lehet e jelek után gondolni, hogy nem sok tulzás van a krónikások ama feljegyzéseiben, melyek Pestet egy szomorú temetőhöz hasonlították, hol félelmes csend, némaság honol. Az emberek egymás iránt bizalmatlanok, a kávéházak, színházak üresek s a hazafiak sóvár epekedéssel várják a felszabadító honvé-

dek megérkezését. Pesten a márczius 15-iki évforduló tehát minden ünnepség nélkül mult el. A Debreczenben tartózkodó honvédelmi kormány gondoskodott azonban méltóképen a nagy nap megünnepeléséről s egyhangu határozatában országos nemzeti ünneppé tétén a márczius 15-iki évfordulót, — nagy lelkesedés mellett meg is ünnepelte. Már a kora reggeli órákban ágyulövések hirdették a szabadság első évfordulójának felvirradását. A város főterén a Bocskay-huszárok és az ötödik huszárezrednek tartalék osztálya állott díszben. Mögöttük egy század gyalogság fegyverben s a debreczeni vadászrezrednek egy osztálya fegyver nélkül, díszben. Ezekhez csatlakozott még egy debreczeni nemzetőrség lovas- és gyalog zászlóalja. Reggel kilencz órakor megkondultak a város összes templomaiban a harangok, a kivonult katonaság díszlövészeket adott s a városon kívül felállított tüzer-ség ágyulövéseinek dühbörgése mellett vette kezdetét a hálaadó istentisztelet. A katolikus egyházban báró Bémer László nagyváradi püspök czelebrált az összes katonai és polgári méltóságok jelenlétében. Innen a ref. egyházba vonult a közönség, hol Könyves Tóth Mihály egyikét tartá ama jeles beszédeinek, melyekre a magyar ember igen jól érzi magát. Az isteni tiszteletek végeztével általános katonai szemle következett. Mészáros Lázár hadügyminiszter lelkesedésre és vitészségre buzdítván a csapatokat, megelégedését fejezte ki eddigi hősiességükért. Délután a debreczeni városrészben folyt tovább az ünnepély, melyre a kormány, a polgári- és hadi tisztikar, — a magyar hölgyek legszebb koszorúja, — képviselők, nemzetőrök, katonák, polgárok, — koczikon, lovon, gyalog vonultak ki a megszámlálhatatlan néptömeg újjongó lelkesedése között. Különösen a furdóház közelében volt nagy az élénkség. Itt játszott a katonai zenekar különféle magyar, olasz és lengyel darabokat s az ökörsütés, zsákba futás és egyéb népies mulatságok is itt tartattak meg. A általános lelkesedést és örömet hatalmasan fokozta Bem tábornoknak egy levele, mely ugyane napon érkezett Debreczenbe, katonai rövidséggel tudatva Nagy-Szeben bevételét. «A népszabadság születése napját — írja Bem — nem lehet méltóbban megünnepelnünk». Levelenek többi részében reméli, hogy pár nap múlva Brassót is beveszi s azután seregének egy részével Magyarország felé indul. A márczius 15-iki szabadság ünnepet tehát — nemcsak fitogtatásával a külső máznak, — hanem a fegyverek, ágyudübölgések zajában is kegyelettel ápolta lelkében az akkori nemzedék. Bem levelének akkora hatása volt ország-szerte, hogy sirtak, újjongtak örömlükben az

RÉSZLET KOSSUTH FERENCZ LAKÁSÁBÓL.

emberek, a vármegyék pedig rendeletben szólították fel lelkészeiket, hogy a népszabadság hőseinek további működésére a Mindenható segítségéért fohászoljanak.

Az ország minden magyarja el van telve a szabadság boldogító mámorával s büszke önértéssel hallják az ifju vörössapkások legendába illő hőstetteit. A honvédelmi kormány éreztetni óhajtván a csatákban küzdő legénységgel is a márczius 15-iki nap emlékezetes voltát, 1357. számú rendeletében a magyar hadsereg valamennyi parancsnokának meghagyta, hogy az összes magyarhoni és erdélyi hadseregbeli egyéneknek örömetől lefelé, «szabadságunk nagy ünnepe emlékeül s illetőleg díszítésül» ingyen pótdíj szolgáltatassék ki. A vörössapkás bonvédek táborában a márczius 15-iki évforduló esodálatos lelkesedést idézett elő. Újjong esküt tettek a haza szabadságára s a győzelmek hosszú sorzata nemsokára megmutatta ennek a szent márnak eredményeit. A Bem székelyei s az erdélyi seregek ifju honvédei kivették még ebben a hónapban az osztrákok és az orosz Er-

délyből s Magyarországról is a mezitlábos ifju hősek diésőségesebbnél diésőségesebb fegyvertényeinek hire érkezik. A Patrona Hungariae alakja a becsülettel és vitészséggel küzdő csapatok lobogóiról biztatólag tekint alá s az ország minden részében újra dörögnek már a Bem, Klapka, Görgei, Damjanics ágyúi. A szabad eszmék évfordulójának ünnepén megszólal azonban a márczius napok legnagyobb alakja, Petőfi is, ki a *Közlöny* márczius 15-iki számára, alábbi jellemző, kevésbé ismert versét küldi be Erdélyből:

Én bátran állom a csaták tüzeit,
Tudom, hogy a golyó nekem nem vét,
Tudom, hogy a sors őriz engemet,
Hogy engemet megölni nem lehet,
Mert én leszek, nekem kell lenni, ki
Ha elleninket, mind a föld fedi,
Megénelem majd diadalomat,
Szabadság, és a szent ha'ottakat,
A kiknek vére volt keresztvízied,
S halálhőrgése böleső éneked;
Kell, hogy megérjem azt a szép napot,
Midőn áldásodat reánk adod,
S annyi átokteljes év után
Sirunk, mosolygunk az öröm mián.
Midőn, mit eltört láncozunk ad, a vész
Egy szabad nemzet imádsága lész!
Kell, hogy megérjem azt a nagy napot,
Melyért lantom s kardom annyit fáradozt.

Petőfinek ezt a versét az ünneplő Debreczen hazafiai még az nap szavalgatták s a furdóház mellett a katonai zenekar dalain gondtalanul mulató tömeg bizonyára ép oly kevésbé remélte, mint a költő, hogy hónapok múlva legnagyobb költőjére és legdrágább szabadságára Világos, az aradi Golgota és a segesvári csaták szomorú enyészete fog ráborulni. Zuboly.

A NŐ-KÉRDÉS LEGUJABB JELENSÉGEI.

A ki a művelt világ társadalmi életének nagy hullámzásait állandóan figyelemmel kíséri, arra az örömdetes tapasztalatra jut, hogy a nő-kérdés, — mely alig néhány évvel ezelőtt még csak elvettve adott egy-egy erőteljesebb életjelt magáról, — a legutóbbi időkben egyre nagyobb arányokat ölt. A nők társadalmi helyzetének reformja immár hatalmas szociális mozgalommá növekedett, melynek hatásai — a mint tudjuk, — a magyar társadalmat sem hagyták érintetlenül. A Feministák Egyesületének megkezdett akciója talán meg is fogja teremni a kívánt gyümölcsöket.

Mi ugyan még kissé messze vagyunk a feminizmus parlamenti szabályozásától. Nem úgy az angolok, kiknek parlamentje egyáltalán nem

KOSSUTH FERENCZ SZALONJA.

Post Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Papp Béla honvédelmi miniszter.

Hegedűs Ferenc pénzügyminiszter.

A KORMÁNY ÚJ TAGJAI.

Mr. Burns díszruhája. Mr. Burnsnek, a lakatosból lett angol miniszternek úgy látszik, már a sorsa az, hogy mindig baja legyen a ruhájával. Nincs az a primadonna, a kinek a kosztümjeiről annyi szó esik, mint a menyire a mosolygós képű, ősz John Burns ruhái foglalkoztatják a hazája közvéleményét. Egyszer azon az okon, hogy a ruha nagyon egyszerű, mások meg azért, mert nagyon díszes. Még friss az emléke a szenzációnak, a melyet Mr. Burns szürkés-kék kabátja keltett, mikor mint új miniszter ebben a kabátban ment Edvárd királyhoz bemutatkozni és eskü tenni. Ez a kabát tetszett lent, de nem tetszett fönt és az angol sajtó napokig foglalkozott a fontos kérdéssel: melyik oldalon van az igazság? Most azután megint egy új ruha-kérdést dobott az angol munkásmunkásminiszter a vélemények kobájába. Az angol minisztereknek ugyanis uniformisuk van, mint a hogy van uniformisuk a francia akadémia tagjainak: a halhatatlanoknak. Ezeknek tudvalevőleg pálmaleveles frakkjuk van, az angol minisztereknek pedig, mint az állami főtanács tagjainak, aranyhímzéses frakk az uniformisuk. Ilyen frakkot azután John Burns ő exzellenciájára is csináltatott magának. Ez, ellentétben a szürkés-kék kabáttal, fönt tetszik és lent kellett bizonyos arprehenziót. Az angol szociálisták következetlenségét vetnek Mr. Burns szemére és vannak, a kik az aranyhímzéses frakkot nem vélik harmonikusnak az igazi demokraciával. A következetlenség hibájában alighanem csakugyan hibás Burns kegyelmes úr; de ha a demokraciát ellen vétett, akkor, a mi véleményünk szerint, ezt a vétést nem az aranyhímzéses frakkjával követte el, hanem a szürke kabátjával. A demokraciának az alapelve végre is az egyenlőség, a mely mindenkinek egyformán megadja a magáét. Az egyenlőség törvénye pedig azt parancsolja, hogy ha Burns úr miniszter lett, ismerje ő is kötelességének a ruházatkódásba is, a mit kötelességének ismer a többi miniszter. Kiváltságokat magának nem követelhet az, a ki a kiváltságok ellen küzd: nem követelheti még azt a kiváltságot sem, hogy ő szürke kabátban járjon ott, a hol a többi társ illendőnek tartja, hogy frakkot húzzon. Mert az ilyen kiváltságokkal való élés olybá tűnik, mintha ő ezeknél az uraknál többnek érezné magát. Ezt pedig nem lehet demokraciának nevezni.

Az ezredes tévedése. Az ezredes, a ki tévedett, spanyol ezredes, Primo Rivero-nak hívják és a nevét azzal tette híressé, hogy a héten Madridban a spanyol parlament folyosóján kegyetlenül elverte Soriano képviselőt. Ez a képviselő ugyanis indítványt nyújtott be, hogy a képviselőház bizottságot küldjön ki ama katonai brutalitások megtorlására, a melyeket spanyol tisztnek annak idején Kuba szigetén elkövettek és a melyeknek Kuba sziget elvesztése volt a végső következménye. Primo Rivero ezredes, a kinek volt oka nem óhajtani e bizottság kiküldetését, ennek a meghusztítására azt a módot találta a legalkalmasabbnak, hogy irtózatosan eldöngesse Soriano képviselő urat. Annyit mindenesetre elvert vele a vitéz ezredes, hogy a vizsgáló-bizottság munkáját — fölös-

legessé tette. A hogyan ő elbánt egy spanyol törvényhozóval, az nagyon beszédes tanúságot tett arról, minden vizsgálat nélkül is, hogy miképpen bánhatott ő és miképpen bántak vele szolidáris tisztviselői a szegény kubai gyarmatosokkal. A verekedő készségéről is teljes bizonyosságot szolgáltatott az ezredes úr. Csak a taktikája volt állandóan hibás. Az ezredes úrnak nem a békés polgárokat kellett volna megvernie, hogy Spanyolországnak Kubát megtarthassa, hanem — az ellenséges amerikai flottát, a melyet a gyarmatosok nem fogadtak volna olyan örömmel, ha Primo Rivero úr nem rajtuk tölti ki a hősi kedvét. Végzetes taktikai hiba, ha a katoná mindenkit megver, csak éppen az ellenséget nem.

A KRAKKÓI MAGYAR DIÁKOK ÉLETÉBŐL.

A XV. század végén vagyunk. Krakó aranykorát éli. A város művészeti és tudományos központja keleti Európának; egyeteme humanista góczpont, melynek híres tanárai messze földről vonzzák oda az ifjúságot. A lengyeleken kívül találunk itt csehek, németeket, litvánokat, olaszokat, sőt még spanyolországi ifjú is akad. E nemzeteken kívül igen nagy számmal látogatták a magyarok e „studium generale“-t, melynek tanítványai közt Kopernikus Miklós is, a nagy csillagász is találunk.

Az egyetemi anyakönyvek bizonyítják annak, mily tömegesen iratkoztak be magyarok e főiskolára. Az 1433—1509 közti időben 2876 magyar nevével találkozunk, kik az összes hallgatóknak 17 százalékát tették.

A magyaroknak külön társaság, u. n. „burza“-juk volt a mai Braczká-utczában, nem messze az egyetemtől. Lakóinak jegyzékét tartalmazza a Jagello-könyvtárban lévő Regestrum bursae Ungarorum, melyet Brozek tanár mentett meg az enyészettől, midőn két garasért megvette a zsiárustól. Ezen reánk magyarokra oly értékes emlékek sárgult pergamentlapjain tösgyökeres magyar neveket betűzünk ki, mint Hunyadi, Bánffy, Szegedi, Kálmáncezi, Szentpéteri, Erdődi, Szentgyörgyi, Veresmarthy stb.

A jelenleg egyetemi könyvtárral szolgáló csúszes termekben hallgatták hajdan a „hét szabad művészet“ tudományát Telegdi Miklós pécsi püspök, Erdődi Szilveszter János, Dévai Bíró Mátyás, Gálszécsi, Székely István és a XVI. század sok neves férja.

Érdekes, hogy nem a felvidéki városok németajkú ifjai keresték fel az egyetemet, hanem a fajmagyarság, az Alföld nagy városainak ifjúsága töltötte el.

Számosan közülök egyetemi fokozatokat nyertek el és a tudományok borostyánkőszorisai (baccalaureusok) lettek.

De a komoly tanulmányok mellett, úgy látszik, teltett idejük szórakozásokra is és a tüzes magyar temperamentumot Krakókban is érvényre juttatták. Érdekes dolgokat olvashatunk ifjaink ottani tartózkodásáról Plasnik Jánosnak „Képek a krakkói tanulók életéből“ című munkájában.

A magyarnak ősi tulajdonsága, a német iránt való ellenszenv, itt sem szűnt meg, sőt annyira

ment, hogy nem akartak a németekkel egy tető alatt lakni s a civódások napirenden voltak közöttük.

1491-ben Váradi Mihály volt a magyar burza szeniora, a ki ágról szakadt szegény ember volt, úgy hogy „esemiházi“-nak hívták, de néhány év múlva, hogy nem, oly jó anyagi viszonyok közt volt, hogy már lovakat és kocsit is tartott. Ez a Váradi közben lemondott a szeniorágról. Az egyetemi tanács erre valami Sommerfeld János nevű németnek adta bérbe a magyar burzát, azzal a kikötéssel, hogy nemcsak magyarokat, hanem más nemzetiségű tanulókat is be kell fogadnia.

Ez persze sérelmes volt a magyarokra nézve. Maga az a körülmény, hogy a burza német kézben van, nagy elégtelenséget idézett elő, a melyet még jobban növelt a tanács fönti határozata, hogy t. i. idegen tanulókat is lakhatnak benne. A magyarok összebéreltek és egy szép napon mindnyájan kihurcolkodtak onnan, Váradi Mihály vezetésével, a kik megrohanták a németek burzáját és néhányat lakói közül alaposan helybenhagytak.

Az ügy tárgyalásakor a magyar natio nevében a mozgalomnak két fő rendezője, Váradi Mihály és Kristóf borostyánkőszoris jelent meg. A rektor Mihályt 20, Kristóft 12 forint büntetéssel sújtotta. Ezen kívül meg kellett ígéreniök, hogy békésen fognak élni.

A büntetés érzékenyen sújtotta Mihályt, a ki a kitűzött határidőre nem tudta lefizetni a bírságot, mire nagy nehezen elengedték neki, de újra ünnepélyes ígéretet kellett tennie, hogy ezután békésen fog élni; ellenkező esetben kispajk.

A burza még néhány hétig valahogy tengődött Sommerfeld vezetésével, mire három borostyánkőszoris magyar: Meysy Bertalan, Apáti Tamás és Iszepy Vincze megjelentek a rektor előtt és kibérelték a következő évre. Ezzel helyreállott a rend a magyar burzában.

Az összes nemzetiségek közül a lengyelekkel voltak a legjobb viszonyban a magyar fiúk, csak ritkán történt közöttük összetűzés, de akkor sem a nemzetiség miatt, mert hisz a magyar mindig rokonszenvezett a lengyelrel. Egyszer azonban mégis összepöröltek.

A dolog így történt.

Régi szokásuk volt a magyaroknak, hogy a fiatalabb hallgatókat (golyákat) Aprószentek napján jól elverték, hogy e nap emlékezetes legyen előttük. A magyar ifjak Krakókba is magukkal vitték e szokást s 1507-ben Piszkowicz Albert lengyel gyerek is gyakorolták. Ő azonban bepanaszolta a magyarokat a rektoránál.

A magyarok képviselőit Kisvárdai Mihály jelent meg a tárgyaláson és bocsánatot kért az elkövetett dologért, előadva a rektorak, hogy ez régi szokás náluk s ők csak a szokásnak hódoltak.

A rektor azonban nem fogadta el a magyarázatot, a szokást barbárnak minősítette s kijelentette, hogy nekik az itteni szokásokhoz kell alkalmazkodniok, egyben két aranyforint bírságot rótt rájuk fejenként. Hármakon a delinkvenszek: Erdélyi Damián, Terebesi Mátyás és Kisvárdai Mihály, a kik vonakodtak a büntetést lefizetni; de a rektor nem

tréfált s mikor a kötheti határidő letelet és a magyarok nem fizették le a büntetést, Mihályt mint főzinkost lecsukta és megparancsolta, hogy két társa ráadásul még egy-egy aranyforintot fizessen. Hogy pedig a jövőben hasonló eset elő ne forduljon, a magyar burza szeniora parancsot kapott, hogy évenként Aprószentek napján csukja be a burza kapuját és irásban hirdesse ki, hogy azon nap nem szabad senkinek a burzába menni és hogy nem tartanak előadást. A határozat néhány nappal Aprószentek előtt ki legyen akasztva a magyar burzában az asztal mellett, hogy senki sem mondhasa, hogy nem tudott róla. A határozat megszegője húsz aranyforintot fizet.

Ha néha-néha megengedtek is maguknak a magyar ifjak egy-egy tréfát, az összes emlékek kiemelik, hogy jellemükkel és erélyükkel messze kimagaslának a többi nemzetek tanulói közül. Soha sem panaszkodtak be és ha tanúként beidézik őket, soha sem árulják el társaikat, sőt a rektor előtt is bátran kimondják, hogy nem szép dolog az árulkozás.

E gavalléros viselkedésük nagyon imponált az idegen ifjaknak.

Mint tösgyökeres alföldi magyarok, szerették a jó bort s gyakori vendégei voltak Medyk János bormérésének. Egy ízben néhányan hosszabb ideig adósok maradtak neki, mire ő összeírta a tartozók neveit s e jegyzéket különböző templomokra függesztette, a többi közt Szent Ferenc templomának falára is, a hol a magyaroknak kápolnájuk volt. Miklós, a kápolna előjárója a mint ezt a hirdetményt meglátta, lerántotta és összeszakította. Medyk bepanaszolta őt a rektoránál, de elvesztette ügyét, mert a rektor úgy ítélte, hogy Medyknek csak a templom ajtajára volt joga ily jegyzéket szegezni, de nem a falra.

A korcsmáros és a magyar tanulók közt többször történt összekülönbözés. Annnyira, hogy egyszer az ő följelentésére két magyar tanuló — Apáti András és Temesvári Mihályt — el is csuktak, de utóbb szabadon bocsátották őket.

Ez volt az utolsó eset s Medyk nevével többet nem is találkozunk. Úgy látszik, hogy a magyarok s talán a többi deákok is sűrűen érezték magukat társaikkal szemben elkövetett magaviseletéért s elhatározták, hogy nem járnak többet hozzá.

E néhány kiszakított mozaik is érdekes világot vet a XV—XVI-dik századi magyar diáklétre, mely egyébiránt nem igen különbözött a többi nemzetiségétől. Dr. Dívky Adorján.

ZICHY MIHÁLY ISMERETLEN LEVELE.

A nagy magyar művészeknek egy érdekes levele jutott kezünkbe, melyet 1895 márciusában írt egy derék honleányhoz, a ki arcképet és emléksorokat kért tőle egy Kossuth Lajos fiának átadandó album számára. Akkor még élénken élt a szívekben a Kossuth halála miatti gyász s ez, meg Kossuth Ferenc hazajövele sugallta hazafiás hőlyeknek az album gondolatát. Az album nem jött létre, de a mozgalomnak érdekes emléke Zichy Mihály levele, melyet itt közlünk:

Szt.-Pétervár 6/18 márczius 1895.

Mélyen tisztelt Nagysád!

Én is, mint mindenki, a kinek szíve van, teljes lelkeből üdvözlöm a dicső Atya száműzetéséből visszatérő fiait. Nem oly földrendítő szerep jut rájuk, mint akkoriban az Apjuké volt. Akkor vért kellett ontani, életet kellett a haza jogainak védelmére áldozni. Jelenleg a kibékült, visszaállított, megesküdtöt alkotmány védelme alatt, az ehhez hi. loyális honpolgárnak, nyugodt és nagy tér nyílik Hazája szellemi és anyagi jólétének előmozdítására, úgy szinte annak a bennünk megrögzött nemzeti eszmének, nemzeti büszkeségünk megbecsültetésére az egész művelt világtól.

Csak is a magyar nők szíve képes ilyen szívhez ható, lelkesült határozatokra! Kérjük hol fáj a seb és tüstént öntik rája a gyógyító balszamat. Személyes bájuk öntudatával (hogy ne ösmernék?! — hiszen a tűkör naponta mutatja nekik szépségük új meg új részleteit!) mi szebb ajándékot adhatnának a Kossuth-fiúknak, mint éppen bájos arcképeiket, melyekhez még forró szívük legmelegebb kifakadásait csatolják?

Az is helyes, hogy a Nemzeti Múzeumban megóvják, nemcsak a jelenkori magyar faj női szépsé-

A belfontaine-i templom, melyet az állami leltározók elől hová tortasítottak el.

gének mintáit, de egyszersmind azon hőfok emléket is, a melyre a magyar nők szíve képes felemelkedni. Helyeselve a „Női arckép“ albumot, azon tancsot merem adni Nagyságnak, hogy ezt tartsák fel teljes szeplőtlenességében, s ne keverjék bele a férfiak arcképeit. A mily gyönyörködésel fogják lapozgatni Kossuth fia amazt, ép oly hidegvérűen nézik majd azok a férfiak komoly, redős, puffadt, elvényt arcaikat. Azon felül a férfiak, komolyabb megmondolásukban, a feliratokba, itt egy bölcs tanácsot, amott egy óvatoss intést, útmutatást s afféle okoskodásokat irhatnának, a mi, nem az ész, hanem csak a szív sugallatát követő nők forró kifakadásait leheltené.

Sajnálva, hogy meggyőződésemtől lefékezve, lekesülésem Kossuth fiainak visszatérte alkalmával csak a jó magyar szívből jövő „Isten hozott“-ra szorítkozik.

Hazafini üdvözléssel maradok Nagyságnak alázatos szolgálója

Zichy Mihály
nem gróf — csak egyszerű nemes és piktor.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szász Károly kiadatlan verse. Künön költőnek egy eddig ismeretlen verse jutott kezünkbe Hentaller Lajos úr szivessége révén. A verset Lis-

ZICHY MIHÁLYNAK A MILLENNIUMI TÖRTÉNELMI MENET CÉLJÁIRA KÉSZÍTETT TOLLRAJZÁIBÓL.

nyay Kálmánhoz intézte, vizsgálatul súlyos betegségében, néhány sorból álló kelet nélküli rövid levéllel. A költőtárs iránti részvét szép nyilvánulása a vers, egyaránt jellemzi azt, a ki írta s azt is, a kinek írta. Címe nincs, a szövege ez:

Vedd e dalt vizsgálatul,
Beteg barát, szegény Kálmán!
Légyen ebbe balszam cseppje,
Enyhület a tövis-párnán.

Szálljon rád meleg verőfény,
Hold mosolygjon ablakodnál,
Köszönötül sok dalodért
Mít sugárakra mondál.

S melyről annyi szenvedélyes —
S melyről szóla annyi lágy dal:
Szerlem föléd hajoljon,
Hiven, tisztán, gondall, vágyggyal!

Vidám szóval ágyad mellé
Üljön körbe a barátság;
Óra fússon, éj röpüljön,
S kínodat is futni lássák.

S melyről legtöbb dalod zenge,
Az a drága, drága jó bor...
Nem, ne most! mig meg nem gyógyúlsz!
Eddig is sok volt a jóból.

Akkor ismét zengje a dal
S ajkaid tetteleg is hirdessék:
„Hogy szerednyei bort inni
Szent hazafiakélesség!“

Szász Károly.

Enyém? Szikra, a jeles írón kedves meglepetést szerzett olvasóinak új regényével, a mely pályadíjat nyert a Kisfaludy-társaságnak. Olyan munkát adott, a mely tehetségének jelentékeny fejlődéséről, felfogásának mélyedéséről tanuskodik. Most már nem elégszik meg néhány alak silhouetében való megrajzolásával, társadalmi félszgek malicziózus csipkedésével: lelket akar festeni, finom részletel- zéssel, teljes gazdagságban. Egy szép, fiatal előkelő asszony nemes képét rajzolja meg, a ki az egész életre betöltő nagy érzéssel szereti férjét. Ez azonban, bár szintén szereti nejét, egy ideál emléket rejtegeti szívében, egy leányt, a kinek egykor családja erőszakolásra visszaküldte a jegygyűrűt s a ki e miatt öngyilkos lett. Feleségétől azt kívánja, hogy tagadja meg a saját egyéniségét, alakuljon ahhoz az ideálhoz teljesen hasonlóvá s a fiatal asszony, bár vérzik a szíve, igyekszik tőle telhetőleg teljesíteni férje kívánságát. Mikor aztán egy hozzákerült levélből megtudja, hogy az ideál méltatlan, elvetemült teremtes volt, retentő lelki harcok vív magában, megmutassa-e a levelet urának? Nem mutatja meg, mert látja, hogy a férje minden idealizmus, minden nemesebb lelki tartalma ezen az ideálon nyugszik s ha ez összeomlanék, vele dőlné romba minden, a mi számára erkölcsi érték. A levelet meg-

semmissíti s tikkát magával viszi a sírba, a hova gyermekének születése juttatja. Az írónő annyira a főalak lelki rajzára fordította minden figyelmét, hogy a többi alakokat csak vázlatosan veti oda; a férj lelke csak néha villan meg az olvasó előtt, akkor is az asszony lelki küzdelmein keresztül, néhány vonással, de jól van megrajzolva egy furcsa modorú, de alapjában nagyon nemeslelkű néni genre-képe. A fődolog a szerencsétlen asszony lelkének hullámlása s ennek leírásában oly finomságok és mélységek vannak, a melyekre eddig nem volt példa Szikra munkáiban. Stíljé is átmelegszik alakjával való együttérzése melegében: van egy pár olyan mondása, egy pár olyan friss, a közvetlen szemlélet erejével ható leírása, a mely méltó a legkínzóbb írónak is. Hogy nem látjuk egész világosan, miért kellett a szegény fiatal asszonynak meghalni, hogy ezt a veget inkább véletlen szerencsétlenségnek érezzük, mint a cselekvény természetéből, a tények logikájából szükségszerűen folyó következménynek, az csak egy pillanatra zavarja élvezetünket. A regény elolvása után is soká visszaemlékszünk még az odaadó, mindent feláldozó, a lélekbe végzetlenül belegyökerezett asszonyi szerelemnek arra a gazdagon árnyalt és megis diszkrét, érzégtől ment és mégis érzelmes rajzára, a melyben egy nem mindennapi írói tehetség adta erejének próbáját.

Népművelés. Bárzsi István a főváros tanügyi osztályának vezető tanácsnoka és *Weszeley Ödön*, széleskörű képzettségéről és európai látóköréről ismert tudós pedagógus olyan vállalatra szövetkeztek, a mely aligha fog nyom nélkül eltűnni kulturális fejlődésünkben. Folyóiratot indítottak a modern oktatásügyi eszmék tárgyalására, a tanítás-ügy és a kulturpolitika iránti érdeklődés élesztésére és ébrentartására. Erre a folyóiratra határozottan nagy szükség van, mert tanügyi folyóiratunk van ugyan elég, de egy sem áll oly magas színvonalon s egy sem oly egyetemes jellegű, mint ez. Körébe foglalja a kisdidaktikát, az elemi népoktatást, a továbbképző népiskolák, ipari és kereskedelmi alsófokú iskolák, polgári iskolák, a nőnevelés, tanítóképzés stb. egész széles mezéjét, a középiskola és az egyetemi oktatás kivételével a tanügy egész területét. Mindegyik ágának külön rovatot szentel, külföldi állapotok ismertetésével, napirenden levő kérdések megbeszélésével, új eszmék fölvetésével igyekszik az ügyet szolgáltni. Első számában is már tömördek tanulságos és becses anyag van felhalmozva s munkatársai közé sorakozik a jeles írók és szakemberek egész serege, köztük *Finácsy Ernő*, *Gárdonyi Géza*, *Kármán Mór*, gróf *Teleki Sándor*, *Riál Frigyes*, *Ambrus Zoltán* stb. Szakirodalmunkban szokatlan friss, eleven hang és szellem szól a füzetből, — a mi jó jel a kezdetre — a folyóiratnak már most is látni határozott irányát, egyéniségét s ebből merít-

XIII. ALFONZO SPANYOL KIRÁLY SÉTAKOOSZLÁSA MADRIDBAN, PARSANG UTOLSÓ NAPJÁN.

jük azt a hitünket, hogy a derék kezdeményezés nem fog — mint annyi más — elszintelenedni a közönség nyomásának levegőjében. A folyóirat minden művelt emberhez szól olyan dolgokról, a melyek minden művelt emberre egyaránt fontosak. Kiadója, a Franklin-Társulat, igen szépen állította ki; előfizetési ára egész évre 20 korona.

Két Katicza-bogár. Az egyszerű lelkek ártatlan, szűzes, de mély és végzetes érzéseinek mai irodalmunkban leghivatottabb ábrázolója, *Gárdonyi Géza*, új novellák könyvének elére egy hosszabbacska elbeszélést tett, a melyről az egész kötet a nevét kapta. Egy vak parasztlány történetét mondja el benne, a ki ikertestvérrel együtt lett nagy lánygyá, vele együtt keletkeznek lelkében a szerelm sejtélmény, öntudatlan érzelmek. A falusi ifjúság játékain hullámlásba jön a vére, mind erősebben forr, a nélkül, hogy szímet tudna adni magának, miért, mikor nővéreinek szerelmese akad s ő tanuja lesz forró vallomásaiknak, esőjainknak. Hogy aztán hirtelen öntudatra ébred, megérzi, hogy a szerelem virága nem nyílnak az ő számára, elkeseredésében nekimegy a Tiszának. Az az alapjában véve nagyon egyszerű történet, a mely folyton a szentimentalizmus veszedelmével fenyegeti az író, oly nemes művészettel van megírva, a mely fényesen bizonyítja, mennyire megtisztult s a legnehezebb írói feladatok megoldására is alkalmassá vált *Gárdonyi* írói művészet. A legegyszerűbb eszközökkel dolgo-

zik s a legmélyebb hatásokat tudja elérni, ha egyéniségének megfelelő tárgyat vesz tolla alá. Elbeszélő módja is fokozza az egyszerűségnek e hatását: elmondja történetét az ő keresetlen, zamatos, némely helyen drámai tömörségű nyelvén, nem áll alakjai s az olvasó közé sem magyarázataival, sem a saját érzelmeinek belekeverésével, mégis éreztetni tudja, hogy együtt érez azokkal, a kikről ír s őt magát is mélyen megindítja a sorsuk. A paraszt életet ma már nem nézi oly idealizáló szemüvegen át, mint régebben, de szereti a maga szűkkörűségével és nyerségeivel együtt, még durvább vonásait is úgy tudja megjeleníteni, hogy az olvasó is természetesen, a társadalmi viszonyok magától értetődő szüleményének találja s nem ütközik meg rajtuk. A kötet többi tizenkét kisebb-nagyobb elbeszélése is mind plein air dolog, többnyire parasztiok a szereplők, s a többi is majd mind a falu szabad levegőjében játszik le. Nem mind egyforma értékűek ezek az elbeszélések, kettő-három közülük *Gárdonyi* legjobb munkái közül való, néhány csak úgy tollhegygyel van odavetve. Az író szeretetreméltó, komoly és érzelmes egyénisége azonban ott van mindegyik mögött s azt az szint az nekik. A néplelek és népiélet apróra menő, részletes megfigyelése pedig, a nélkül, hogy mint ethnografikum tulságosan előtérbe tolakodnék, megnyitja szívünket még a gyöngyben sikerült darabok számára is.

Versek. Egyszerű szürke köntösben, ilyen egyszerű cím alatt adta ki versei gyűjteményét egy fiatal leány, a ki a *Nil* álnévre burkolódott. Jó ajánlással indul útunk a *Szabolcska* Mihályéval, a ki ezt írja neki: «Nagyon fehérek és tiszták ezek a dalok ahhoz, hogy manapság kapások legyenek... Ki vesz ma a pénzért akáczevirágos poézist, bölöngítő falombos nótákat? — És én mégis arra kérem, hogy csak maradjon ezeknél. Irjon csak ezután is ilyen fehér és tiszta verseket. Leszünk mindig jó egynehányan, a kik megértjük és szeretni fogjuk érte.» Van azonban ezekben a versekben több is, mint akáczevirágos fehérség és tisztaság: van igazi női szív, a melynek minden dobbanása érdekes dolgokat mond el annak, a ki fogékony lélekkel olvas. Természetesen a szerelem dobogtatja legtöbbet és legerősebben; egész kis szerelmi regényt lehet kiolvasni a versekből, a mely kezdődik halk, félénken szárnyait bontogató vágygallyal, szenvedélyes, leányos hevületű rajongással fejlődik, hogy aztán a kijózanodás komor sötétségébe borúljon s csak hamvában égjen tovább. Mindezek az érzések, a hogy meg vannak írva, a lelki élmények közvetlen hatásával ragadják meg az olvasót, nincs bennük semmi nagyzó művészkedés, csak csupa a maga tisztaságában, szinte magától értetődő egyszerűségében elmondott érzelme. Van aztán néhány kis hangulat-képe a Szabolcska modorában, esinos kis apróságok, de kevés bennük az eredetiség s egy sereg más természetű verse, melyekben a nőies, meleg hang érdemel legtöbb figyelmet. Könnyű volna kijelölni *Nil* tehetségének nem nagyon széles határait, az is bizonyos, hogy forradalmat nem fog támasztani a magyar lírában, de a maga körén belül sok élvezetet szerez azoknak, a kik nemesak szemmel, hanem lélekkel is tudnak olvasni; álmé-
vét ezért nem fogjuk olyan hamar elfelejteni.

ÉTEL-KIOSZTÁS SZENTPETERVÁRON A LETARTÓZTATOTT MUNKÁSOK CSALÁDJAI SZÁMÁRA.

A képzőművészetek fejlődése. *Henszlmann* Imre nevét ma a nagy közönség kezdi elfelejteni, csak a szakemberek tartják kegyeletos emlékezetben. Pedig érdemes róla emlékezni, kivált most, mikor a műtörténeti és műkritikai irodalom kezd nálunk a fejlődésnek indulni, mert *Henszlmann* a tulajdonképeni megalapítója műtörténeti irodalmunknak; ő volt az első, a ki az esztetikai érdeklődést, mely addig majdnem kizárólag csak az irodalom felé fordult, ráterelte a képzőművészekre is, a ki a hazai műemlékek felkutatását megkezdette s fentartásuk érdekében fáradságtalanul izgatott. Az esztetikai elmélet terén is mély nyomokat hagyott munkássága, a régi elvont esztetikai fogalmak helyébe ő vitt be először modernebb szellemet, hangsúlyozva a jellemzettség, az egyéniség és nemzetiség fontosságát a művészi alkotásban. Em-
lékét most *Gyulai Pál* eleveníti fel, az «Olesó Könyvtár»-ban kiadva egyik alapvető jelentőségű munkáját, a *képzőművészet fejlődéséről* szóló tanulmányt. Ez a munka az ötvenes évek végén keletkezett s az akkori tudomány európai színvonalán áll; ha felfogása, módszere mai szemmel nézve elavult is, azért megvan ma is az eleven, nem csupán történeti értéke. Tanulságos fejtegetései megérdemlik a mai érdeklődők figyelmét is.

Féde, *Luigi di san Giusto* szép regényét, mely lapunk «Regénytár» mellékletén jelent meg először, most könyvalakban is kibocsátotta a Franklin-társulat. Féde, a kis olasz leány története, a kinek lelke oly meghatóan bontakozik ki az olvasó előtt leányos érzelmi gazdagságában, a ki oly tiszta és jó tudott maradni gyermekkorára és ifjúsága minden sanyarúsága és keserves hányódása közepett, hogy aztán elhervaszsa a reménytelen szerelem, — bizonyára kedves alakja lesz az olvasó közönségnek. A változatos, színes előadási módor is fokozza érdekességét a regénynek, melyet *M. Hrabovszky* Julia igen gondosan fordított magyarra.

A maga emberségéből. *Patapenko*, bár a nevét nem ismerik oly szíltében, mint például *Gorkijét*, a mai orosz irodalom egyik legértelmesebb s a mellett legművészebb írója. Kiváló tulajdonságait élvezheti a magyar olvasó is «A maga emberségéből» című regényében is, melyet *Ambrozovics* Dezső fordított magyarra. Egy merész, nagyratörő szellemű fiatal ember történetét mondja el benne az író, a ki sok küzdelemmel, dacos erőlyel tör magának ösvényt az életben, tisztán a maga acélos erejével. A szellem, mely a regényben átvonul, nem egy tanulságot rejt magában a magyar viszonyokra is, az orosz társadalom eleven és hatásos rajza pedig kiválóan érdekes keretet ad a főhős küzdelmeinek.

Magyar írók élete és munkái. *Szinnyei* József nagy életrajzi munkájából most jelent meg a 96. füzet (a XI. kötet 5-ik füzet), mely a Récsi és Reschner nevek közé eső írók életrajzi adatait tartalmazza a szerző jellemző pontossággal. A nagy munka ezzel most már 20,315 író életrajzát és munkáinak jegyzékét sorolja fel.

Új könyvek. *Gárdonyi Géza: Két Katicza-bogár.* Budapest, Singer és Wolfner. Ára 3-60 korona.

Enyém? Regény, írta Szikra. Budapest, Singer és Wolfner. Ára 2-50 korona.

Versek, írta *Nil*. Békéscsaba, «Corvina» nyomda. Ára 2 korona.

A képzőművészetek fejlődése; írta *Henszlmann* Imre. (Olesó könyvtár.) Budapest, Franklin-társulat. Ára 80 fillér.

Féde. Regény, írta *Luigi di San Giusto*, olaszból

JÁTSZÓ GYERMEKEK A MUZEUM-KERTBEN.

fordította *M. Hrabovszky* Julia. 19 képpel. Budapest, Franklin-társulat. Ára 2 korona.

A maga emberségéből. *Patapenko*, írta *Patapenko* N. J. Oroszból fordította *Ambrozovics* Dezső. (Olesó könyvtár.) Budapest, Franklin-társulat. Ára 1-20 korona.

Magyar írók élete és munkái. A M. T. Akadémia megbízásából írta *Szinnyei* József. 96. füzet. Budapest, Hornyánszky Viktor kiadása. Egy-egy füzet ára egy korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Nagyvárad *Notár Gusztáv* negyvennyolcas honvédszázados, volt országgyűlési képviselő, a honvédmenedékház felügyelő-bizottságának jegyzője, 75 éves korában Budapestben. Az elhunyt a szabadságharcz kitörése alkalmával mint 17 éves ifjú állt be a vörössípkás honvédek közé s a harc folyamán vitézségével századosi rangra küzdötte fel magát. Az alkotmányos élet beállta után három ülésszakon keresztül, mint országgyűlési képviselő küzdött a függetlenségi eszmékért. — Réthelyi *Parkell* József ny. főjegyző, megye-bizottsági tag s volt 1848. évi honvéddal nagy 74-ik évében Kisujszálláson. — *Id. Török Antal*, nagybirtokos Gyergyótelgyesen. Az elhunyt, kinek nagy virágzó gyártelepei sok ezer székely munkást foglalkoztattak, Csik vármegye egyik legvagyonosabb és legjótékonyabb polgára volt. — *Edelmán Gyula*, könyvművész életének 25-ik évében, Budapestben. — *Csardonyi Gröngy*, negyvennyolcas honvéd 96 éves korában Lőcsén. Az agg szabadságharcos élete utolsó éveit szegénységben töltötte; a honvédegylet havi hat korona nyugdíjjal támogatva. Temetésének költségeit a város közönsége viselte. — *Nyisztor István*, Felsőbánya szabad királyi rendezett tanácsú város helyettes polgármestere és takarékpénztári helyettes igazgató. — *Vértés Gusztáv* jogszigorló 23 éves korában Szolnokon. — *Andrásofszky Lajos* kereskedő 57 éves korában Kolozsváron. — *Sztrás Mihály* hajdunánási nagyvendéglős 56 éves korában Hajdunánáson. — *Pryer* Ágoston, a magyar kir. államasutak nyug. főhivatalnok, 61 éves korában Kőszegen. — *Paulini Tóth Zsigmond*, a Tátrabank igazgatója Turócszentmártonban. Az elhunytak a tót nemzetiségi mozgalom vezetésében nagy szerepe volt s bankja is elsősorban a nemzetiségi érdekeket szolgálta. — *Koch Károly*, 80 éves korában Budapestben. — *Tóth Vilmos*, Csáfordi Tóth Pál, a Hazai biztosító intézet vezérigazgatója és neje Borosjenői Jeney Vilma fia, a kegyesrendiek gimnáziumának V-ik osztályu tanulója, Budapestben. — *Binó Sándor* román kath. elemi iskolai igazgató-tanító életének 58-ik évében Brassóban. — *Szemethy Boldizsár*, 1848-as honvéddal, a honvéd helyőrségi kórházban, hosszas szenvedés után 79 éves korában. — *Zeisberger István*, a «Budapesti Napló» főszerkesztője, 44 éves korában Budapestben. — *Pallecsán Andor*, magyar államvasuti főmérnök, 55 éves korában Budapestben. — *Bagaméri Virág* Virág, magyar államvasuti nyug. főoklász Kolozsvárott 63 éves korában. — *Papp László* 14. zászlóaljbeli 48-as honvéd, a Honvédmenedékház tagja Budapestben. — *Mihalovics Rezső Mihály*, a sajtóügyi hitelszövetkezet ügyvezető könyvelője, 33 éves korában Sajószégeden. — *Barcs Lajos* 48-as honvéddalbíró Bártfán. Az elhunytat a szabadságharcz lezajlása után megfosztották rangjától és mint közlegényt

MEGJÖTTEK A TALIÁNOK.

JÁTSZÓ GYERMEKEK ARANY JÁNOS SZOBRÁNÁL.

TAVASZ A FŐVÁROS UTCÁIN.

besorozták a császári hadseregbe. — **PALIK-UCSEVNI** ARTUR nagybirtokos, 68 éves korában Lugoson. — **Mezőbándi idős.** **KOVÁCH SÁNDOR** földbirtokos, Fejérmegye törvényhatósági bizottsági tagja, 86 éves korában Baracsoson. — **Dr. BUKOVSKY ENDRE**, máramaros megyei tb. főorvos, técsői városi orvos és megyebizottsági tag Técsőn. — **SZVORODA FERENCZ**, ügyvéd 74 éves korában Csongrádon. — **MAROVICS GYULA** Fehérlételek r. t. város alkapitánya, életének 53-ik évében. — **EISENSTADTER LIPDOR** kereskedő, 57 éves korában Fehérlételekben. — **LENGYEL VILMOS**, a pancsovai főgimnázium rendes tanára életének 47-ik évében Pancsován. — **Dr. SÁRNYI JENŐ** fehérlételek kir. törvényszéki bíró, a magyar igazságszolgáltatás egyik jeles képzett munkása, életének 37-ik évében.

SCHWANDA GUSZTÁV, szül. bárjai Bartay Margit életének 33-ik évében Budapesten. — **Ozv. idős szunyogi SZUNYOGHY BERTALÁN**, előbb nagybölcsai Sárközy Györgyné szül. szunyogi Szunyoghy Anna élete 75-ik évében Gáboron. — **BÉNYÓ MIKSA** báróné 33 éves korában Kapuváron. — **Ozv. MÁRKUS JÁNOS** ügyvéd, szül. Bátoros Polixéna, néhai Márkus János özvegyé, az erdélyi ev. ref. egyházkerület titkára, Szolnokdoboka vármegye nyug. tisztai főügyészének özvegye életének 50-ik évében Szolnokon. — **Káposztasszentmiklósi NAGY FERENCZ**, szül. György Albertina életének 60-ik évében Szigliget-nagyalun. — **Ozv. FRANKL JAKAB** szül. Torsch Etelka, 57 éves korában Budapesten. — **Ozv. LÖVY JÓZSEF**, szül. Schwarz Regina életének 85-ik évében Miskolcon. — **DREXLER NÁNDOR**, szül. Pulman Karolin 50 éves korában Budapesten. — **Ozv. beddi MÁRKOS GYÖRGY**, szül. Póvovszky Zsuzsanna 80 éves korában Budapesten. — **VIDA MÁRIA**, idős Vida József és neje, szül. Rátikay Zsuzsanna leánya, 28 éves korában Debreczenben. — **Ozv. BORDEAUX NÁNDOR**, szül. Czintey Karolina életének 70-ik évében Rákodson. — **Ozv. PÁLFI GYULÁNÉ** nagykárolyi volt járásbíró neje Gyomán. — **Ozv. HOSZSZUMÉZŐI NAGY KÁROLYNÉ**, szül. Bajczai Beliczey Mária életének 73-ik évében Gyulán. — **Ozv. EGEDY SÁNDOR**, szül. Járányi Amália 84 éves korában Lesencez-Istvánodon. — **Szász Istvánné**, szül. Szabó Anna, berettyóújfalusi szolgabírósi hivatalnok felesége huszonnyolc éves korában. — **SUDY ENZSKE** ifjú életének tizenhetedik tavaszán Békéscsabán. — **RÓZSAMÉZSEY BÉLÁNÉ**, szül. Rosenfeld Nina, néhai Rózsavölgyi Bélának, a Rózsavölgyi és Társa cég megalapítójának özvegye, hetvennégy éves korában Budapesten. — **Ozv. DEUTSCH ZSIGMOND** született Heller Fáni 72 éves korában Budapesten. — **Ozv. LENGYEL ENDRÉNÉ** szül. Pandák Zsuzsanna életének 81-ik évében Sárospatakon. — **BALOGH GYÖRGY** dr.-né, szül. Fodor Ida életének 25-ik évében Tordán. — **SZABADY KAROLIN** 71 éves korában Budapesten. — **PETTYŐ RÓBERTNÉ**, szül. Pfliegler Ilonka 26 éves korában Miskolcon. — **Péchyfalusi Péchy Enzse** 53 éves korában Péchyfaluban. — **SINGER FERENCZ**, szül. Kohn Matild Világoson. — **Ozv. SCHÜTZER AGOSTONNÉ**, szül. Kniesel Teréz, életének 86-ik évében Budapesten. — **FÖRDÖK ISTVÁNNÉ**, szül. Duhek Vilma életének 58-ik évében Budapesten. — **Ozv. podhorai és kotyesői PODHORSZKY GYÖRGYNÉ** szül. szenterzsébeti Forster Paulin, életének 73-ik évében Budapesten.

EGYVELEG.

* Báró Bornemisza Ignác néki nekrológiájában, lapunk legutóbbi számában, említettük, hogy a kolozsvári Mária Valéria-árvaházat az elhunyt báróné

Szász Domokosnéval alapította. Mint most pótlólag közlik velünk, a nevezett jótékony intézet alapításában és szervezésében e két hölgyön kívül még többen is vettek részt: nevezetesen **Bán Istvánné**, báró **Huszár Adámné**, báró **Kemény Istvánné**, **Kovácsi Antalné**, **Köcsy Károlyné**, **Fejér Mártonné**, **Korbuly Bogdáné** és **Ürmösi Sámuelné**.

* Európában perceként tizenhat ember születik, tizenketten pedig meghalnak.

* Állatszeliidők levendula illatot használnak. Oroszlán vagy tigris oly szelidítőt, ki elővigyázatból ruháját, különösen pedig kezét levendula olajjal bekeni, soha sem támad meg.

* Vilmos császár rendszeren hat hüvelyk hosszú és négy hüvelyk széles névjegyeket használ. A névjegy közepén csakis «Wilhelm» áll, alatta pedig: Deutscher Kaiser König von Preussen. Ennél nagyobb névjegyeket csak kínai mandarinok használnak.

* A czár 126 586 525 alattvalója közül 99 070 136 egyén vagyis 78-9 százalék olvasni és írni nem tud, leginkább azért, mivel 12 ezer emberre csak egy falusi iskola jut. Az orosz egyetemeket s egyéb magasabb tanintézeteket 704 321 tanuló látogatta. Ez utóbbi számban a katonai akadémiák és nevelő intézetek nem figyeltünk, de kétséget sem szenved, hogy azokban legfeljebb 86 ezer ember nyert oktatást. Ezen statisztikai adatok a múlt év végén tették közzé.

* A londoni rendőrség a koldusok ellen erélyes hadjáratot indított. Megbízható hivatalos adatok szerint Londonban 4000 ember kizárólag koldulásból teneként átlag 30 shillinget keres, vagyis évenként 300 ezer font sterlinget (két millió 200 ezer koronát). A múlt esztendőben utcai koldulás miatt a rendőrség 1925 egytört tartóztatott le; ezek közül 1500 börtönbe került. Nehány koldusnál nagyobb összegekről szóló takarékpénztári könyveket találtak.

* Paraguayban (Déli Amerika) hét nőre egy férfit esik. Ezen okból a férfiak munkáját többnyire nők végzik, sőt hír szerint helyettük katonai szolgálatot is teljesítenek.

Keszésgét vállal Balassa K. gyógyszerára Budapest-Erzsébetfalva, hogy az általa forgalomba hozott csodálatos valódi angol Balassa-féle Ugorkatej az arcnak nem árt. Csak egyszer-félszerre rendeljék meg t. hölgyeink a Balassa-féle Ugorkatejet és akkor meg fognak róla győződni, hogy ezen szépségteremtő azonnal eltávolít májfoltot, wimmerit, mitessert és mindenféle tisztatlanságot az arcról és a bőrt simítja, fiatalítja és diti. Ára 2 korona. Hozzávaló angol ugorokaszappan 1 korona, puder 1.20 korona. Kapható minden gyógyszerárban.

Szerkesztői üzenetek.

Éjszaka. Kesergő szerelem. Némi routine van bennük, látni, hogy tollforgató ember munkái, de nem költői munkái.

Hazugság. Nocturne. Erőletett, alapszabán véve sívár dolgok, igen fogyatékos nyelven megírva.

Poétasors. Kár annak a sokat szenvedett halottnak az emléket háborogni ilyen rozsa versekkel.

Két leánya. Olyan lapos prózai nyelven van írva, hogy ember legyen, a ki végig bírja olvasni.

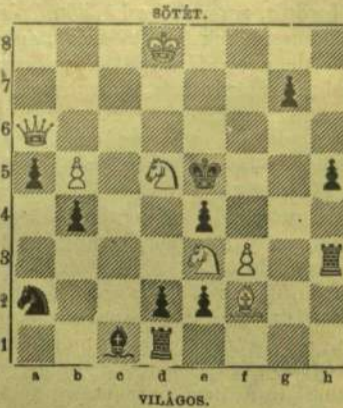
Róza néni öröme. A végén a fordulata se nem új, se nem érdekes, sőt nem is izlések. Megírva sincs úgy, a hogy kellene. A szerzője ennél sokkal jobb dolgokat is tud írni.

Isten. Ilyen nagy dologba kár volt ilyen fogyatékos erővel belefogni; a mit ad, filozófiának felületes és sekély, költészetnek pedig lapos és prózai.

Télen. Több a routine benne, mint a költészet, úgyesen, sima nyelven versei, a nélkül, hogy a téli természetéről egyetlen új szerű, friss élményként ható vonást tudna olmondani.

SAKKJÁTÉK.

2475. sz. feladvány. Erdély Aladártól, Budapesten.

Világos indul és a harmadik lépésre motot ad.

A 2455. számú feladvány megfejtése (Ursic A.)

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. Hc6-c5	... b6-b5 (a)	1. ...	Ka4-b5	
2. Bb3-b2	... Ka4-a3	2. He5-d3	... Kb5-a4 (b)	
3. He5-d3	... Ka3-a4	3. Kb7-a6 (v.c6)	b6-b5	
4. Bb2-a2	... mat.	4. Hd3-c5	... mat.	

Világos.	b.	Sötét.
1. Kb5-o4	
2. Kc4-d4	
3. Bb3-b4	... mat.	

Helyesen fejtették meg: A Budapesti sakk-lőr. — K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. (Budapest). — Németh P. (Csongor). — Szabó J. (Bakony-Szentlászló). — Müller Nándor (Szombathely). — Kintzig R. (Fakert). — Balogh Dénes (Kecskemét).

Sakk-üzenetek. — N. K. C. A. 2471. számú feladvány diagrammából nyomdahiiba folytán kimaradt egy sötét gyalog f3-ról. A 2472. számú helyen jelent meg. K. R. Fakert. A fentebbi üzenet első része önnek is szól.

KÉPTALÁNY.

A 8 ik számban megjelent képtalány megfejtése: Csak a kötelesség teljesítése tehet boldoggá.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Szép, szebb, legszebb
 Isaz mindenki, mert 2-3-szori bekenés után eltűnik az arcról pattanás, kiütés, szeplő, májfolt, söt ráncok is a valódi angol használata által.
 Teljesen ártalmatlan és a kéz-, nyak-, váll-, arcbőrt biztosan fehérré, üdévé, finommá varázsolja 1 üveg ára 2 kor. Ehhez ugorokaszappan 1 kor., puder 1.20 kor, ugorok-eréme 2 kor. Kaphatók a győrszertárakban. Csak Balassa-féle a valódi! Balassa Kornél gyógyszerárta Budapest, Erzsébetfalva.

FEJFÁJÁS ELLEN ANTIDOL
 FÉL PERCZ ALATT HAT
 KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN!

Technikum Mittweida
 Igazgató: A. Moltz, tanár. (Székes királyi.)
 Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépész-műszaki, technikusok és művezetők képzésére. Gazdag felszerelt elektrotechn. és gépészeti laboratóriumok. Gyári tanulmányok. 2610 hallgató a 36 iskolában. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

GERŐ ADOLF
 orvosi cipész mester, félcipőgyártó szakképzett
 Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 4. sz.
 ajánlja készítményeit
fájós lábakra.
 TELEFON 15-05. TELEFON 15-05.

GOETHE KÖLTEMÉNYEI
 FORDITOTTA: **DOCZI LAJOS.**
 Ara díszkötésben 10 kor.
 Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (WODIANER F. és FIAI) részvénytársaságnál, Budapest, Andrásy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

PARÁDI ÜVEGGYÁR RAKTÁRA
GÖRÖG ISTVÁN
 BUDAPEST
 N. ker. Kossuth Lajos utca 15. sz.
 Nagy választék mindenféle üvegekben. Ázsiai készletek stb.
 Igén jutányos árakon

KNUTH KAROLY
 mornők és gyáros 11409
 Cs. es kir. fensége József főherceg udv. szállítója.
 Gyár és iroda:
Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.
 Központi víz- és gőzfűtéseket légszűrő- és vízvezetéseket, csatornázásokat, szellőztetéseket, szivattyúkat, vízerőművi emelőgépeket stb.
 Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent
A HONVÉD-VILÁGBOL
 IRTA
ZALÁR JÓZSEF
 Ára füzve 3 korona, kötve 5 korona.

A FIATALOK.
 Ez a című *Mulonyay* Dezsa legújabb könyvének, amely a magyar művészi gárdát öt kiváló képviselőjével mutatja be irásban és képen a magyar közönségnek, Ferenczy Károly, Grünwald Béla, Katona Nándor, Magyar-Mannheimer Gusztáv és Rippl-Rónai József életét, fejlődését és alkotásait foglalja össze a nagybecsű monográfia. A gyönyörű könyv, amely 16 műmelléklet, 197 szövegre nyomott kép, és 3 faszemle tagadati, a K. Lippich Elek szerkesztette *Művészeti Könyvtár*-nak legújabb kötete. Ára díszes kötésben 10 korona. Kiadta a *Lampel-Wodianer-féle* könyvkereskedés. Megrendelhető minden hazai könyvtár útján.

BRÁZAY SÓBORSZESZ-SZAPPAN
 egészségi és kozmetikai szempontból felülmúlhatatlan.
 Brázay-féle KÖLN-VIZ az illatszerek legkiválóbbja.
BRÁZAY SÓBORSZESZ nélkülözhetetlen háziázer

Férfiöltényt
 dívtos szabással, gyapjuszövetből készült mérték után finom kivitelben. 25 kor.-ért
LICHTMANN SÁNDOR
 szabómester, 11090
 Budapest, Rottenbiller-ut. 4B
 I. emelet.
 Vidékre minták bérmentve.

PILULES ORIENTALES
 (KELETI PILULÁK).
 Szépség, a nyak szilárdsága, fejlesztés, a kebel helyreállítása, a kebel dússága.
 Kezelése egyetlen a maga nemében és orvosi tekintélyektől elismerve. Az egészségnek semmiképpen ártalmas. Ötven éves siker. Ezernyi elismeréssel. Világhírű.
 Egy üveg használati utasítással 6.45 K. utánvétellel 6.75 K.
 Diszkrét bérmentos szétküldés.
 J. RATIÉ, gyógyszerész, 5, Passage-Verdeau, Paris. — Többek között: Török J., gyógyszerész, Budapest, Király-ut. 12. Berghofer Richard, győgi szerkesztő, Singerstrasse 15, Fr. Vítek & Co. prága II., Wassergasse 19., vagy bármely előkelőbb gyógyszerárba.

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zalogkölesön R.-T.
 Irodái: VI., Andrásy-ut 5 sz. a. (saját házában).
 Befizetett részvénytőke: 40 millió korona. Előfogat betéteket, lezártított váltókat és előfogat nyújt értékpapírokra.
 M. kir. szab. oszt.-sorsjáték föllárusító helye: VI., Andrásy-ut 5. Kézilázog-üzletel: IV., Károly-körút 18., IV., Ferenciek tere 4. (Frangy-utca sarok), VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Üllői-ut 6.

DAVID KÁROLY ÉS FIA
 POBOZ, PAPIRÁRUSZAB. FÉMKAPOCS-GYÁRA
 Budapest, I., Mészáros-utca 58. szám
 Gyárt Papijtányárt, bonboniert és jardinet-dobozokat. Sajtott kerak dobozokat, légmentesen elzáráható, összehajtható dobozokat, pólyák, kötőgyapot, stb. csomagolására. Híntődobozok, valamint húzott lemez-ösövek toteszta szerinti nagyságban. Teas-dobozok 1/4 kilogr.-ig, valamint 6, 10 és 20 filléres tea csomagolásokhoz.
300 munkás.
 Napi gyártás 150,000 doboz. 11312

Menyasszony-selyem
 85 król ftt 11.35-ig méterenkint minden színben, bérmentve és már megvárolva házhoz szállítva. Gazdag mintákkal postafordultával. Selyemgyár, Henneberg, Zürich.

Salvator
 Természetes vasmentos Lithion-forrás kitűnő hatású
 vese-, hólyag-, rheuma- és köszvénybántalmaknál, vizelési nehézségeknél, anémia, fejfájás, a legelső és emésztési szerek hirtetáfnál.
 Budapesten Ióráktár Édeskuty L. urnál.

Vértess-Ifi Sóborszesz
 Minden házbán szükséges.

KODAK
 Tessék kérni Kodak-ajdonságok jegyzékét. Valamennyi árusítónál.

BERGMANN
 Legfinomabb szappan a bőrre különösen szeplő ellen.
 Véd-jegy Mindenütt kapható két bányász.
 Bergmann & Co. Tetschen a/E. Mindenhol kapható!

A tekeresfilm-kamarák
 az elismert legjobbakkal, legszivósabbak és legnagyobb munkaképességgel bírók a világpiacozon.

Vásároljon Svájcziselymet!
 Kérjen mintát tavaszi és nyári ajdonságainkból ruhák- és blouszokra: Habutai, Pompadour, Chine, Rayé, Voile, Shantung, St-Galli himzés, Mousseline 120 cm. széles, méterenként 1 K 20 fill.-től felebb fekete, fehér, egyzsinóri és szinesben.
 Mi csak jótállással kezelt svájcziselymet adunk el direkt magánfelekeknek, vám- és portmentesen a lakásba szállítva.
SCHWEIZER & Co., Luzern U/32. (Svájcz.)
 Selyemszövet-kivétel Kir. udv. szállítót.

GERMANDRÉE
 PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN és TABLETTÁKBAN
 Francia szabadalom. A szépség útja. Ideális illattal feltöltött tartós, egészséges és diszkrét. A Germandrée az arcbőrnek egészséges és ide szent ad.
 1900 évi Párisi Világkiállítás: ARANYÉREM
MIGNOT-BOUCHER, 49, Rue Vivienne, PARIS.

Uj minták
 Csapató-kodak, Brownie csapató-kodak, Cartridge-kodak, Stereo-kodak. 0911Z
KODAK Ltd. WIEN, I., GRABEN 29. szám.

Rózsafák

kétfélek, erős koronával, teljesen hibátlanok, dús gyökérrel, biztos növények, legszebb és legjobb gondagvirágzó fajtaiban. Biztos fogamatort kezeseket vállal, bérmentve utóirat mellett bizonyos vasat, haló- és postaiállomásra csomagolva, küldését 10 db magastörzsi bokorozását 12-16 koronáért, 10 db magastörzsi 1 éves bokorozását 10 koronáért, 20 db 2 éves bokorozását 12-16 K 25 db 1 éves erős, nagy és mindig virágzó szegfűt 6-12 koronáért.

KLAUS TAMÁS feketehalmi rózsas- és szegfűtermelő telepe Brassó mellett. — Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

11148

Vezérszó: Minden darab szappan a SCHICHT névvel tisztá és ment káros alkatrészekről.

Jótállás: 25,000 koronát fizet a Schicht György cég Auszsigban bárcinek, a ki bebizonyítja, hogy szappana a «Schicht» névvel valamely káros keveréket tartalmaz.

Schicht-szappan!

(„Szarvas“ vagy „Kulcs“-szappan.)

Megtakarít pénzt, időt és fáradságot. A ruhát kiméli és megóvjá.

Mindennemű ruha és mosási módszer részére a legjobb és legolcsóbb. Hófehér ruhát ad. A színeket emeli, fénylővé és világossá teszi.

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan «Schicht» névvel és a «Szarvas» v. «Kulcs» védjeggyel legyen ellátva.

5 frtért esztükd utánvét mellett az Orsz. Posztóruház Budape-t, Rottenbiller-u. 4B. emelet. egy férfijöltőnyre 3 méter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna angol gyapjuszövetet.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a Magyar Királyi Szab. Osztályorsjáték (XVII. sorsjáték) 6. osztályának húzása I. évi márczius hó 28 tól április hó 24-ig tartatnak meg, még pedig a következő napokon:

Márczius 28, 29, 30, 31.
Április 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 14, 17, 18, 19, 20, 24.

A húzások mindig d. e. 9 órakor kezdődnek és a magyar királyi ellenőrző hatóság és kir. közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a M. kir. szab. Osztályorsjáték húzási termében (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca-ról). A sorsjegyeknek a 6. osztályra való megújítása a játéktér szerint minden igény különbeni elvesztésének terhe alatt, 1906. márczius hó 21-ig eszközleendő. 10975

Budapest, 1906 márczius hó 9-én.

M. Kir. Szab. Osztályorsjáték igazgatósága,
Tolnay. Hazay.

WACHTL és TÁRSA
BUDAPEST
IV., Eskü-út 6. sz.
(Clotild-palota).

Ajánlja díszan felszerelt raktárát fényképezési készülékek és hozzávaló cikkekben.

Az általánosan elismert kitűnő Wellington papírok és lemezek egyedeállításitói.

Árjegyzék díjmentesen.

Serravallo
CHINA-BOR VASSAL

erősítőszer gyengélkedők, verszegények és lábadozók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. 11500

Kitűnő ft. Több mint 4000 orvosi vélemény.

J. SERRAVALLO, Trieste Barcoia.

Vásárolható a gyógyszerárakban filléres üvegekben í K 2.60, egész literes üvegekben í K 4.80.

KWIZDA FERENCZ JÁN.
cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és bolgár fejed. udv. szállító, kerületi gyógyszerész Kornenburghan Bécs mellett.

KWIZDA FLUIDJA

Kügyő védjeggyel 11288 (TURISTA-FLUID).

Régi bevált aromatikuss bedörzsölés az idegek és izmok edzésére és megerősítésére. Eredményesen használva turisták, kerékpárosok és lovaglók által nagyobb táruk után erősítésre és erőtgyűjtésre.

Árak: 1/2 palaez K 2.—
1/4 palaez K 1.20

Kapható minden gyógyszer-tárban. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-út 20. szám.

„FAKIR“

soványít, kar csuva tesz, szivról, hasról és osi pök-ről a haját eltünteti, miáltal a természet előbbi alakját visszanyeri. Apasztó-sók szerencsés összetétele lévén, gyors hatású és ártalmatlan. Számos hálanyilat. Használat után kszat! Ára 8 korona. Használat után 11412

KISS M. gyógyszerárban, TISZA-DOB és minden gyógyszerárban.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapesten, IV., Egyetem-utca 4. sz.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű Földes-féle

MARGIT-CREMET,

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szesít A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szepplők, májfoltok, bőrtráklák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ lezökölőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak órártán és csodás hatásáról. Egy tévely elhaszná-lása után erőt nyernek meg fog gyógyódni

Postán utánvétet a pénz előzetes beküldés-mellett a készítő

Földes Kelemen gyógyszer. Arad. Budapest főraktár: **Török József** gyógyszer. Király-u. 12. Andrássy-út 20. kapható minden gyógyszerárban.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a

MELANOGEVE

fekete és barna szízenben. Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajuszt pár perc alatt feketéte vagy barnára festeni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különböz-tető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. 11284

Ára 2 korona 80 fillér.

Roskopf-Patent forint 3.50

frt 3.50

A «Roskopf-Frers» órágyár Svájcban megbízott, hogy valódi Roskopf-Patent anker-remon-tóir-óráit, melyek maig több mint kétszer annyiba kerültek, 3.50 ft áron adjam el. Ismételtőlőknek 3 drból 5%, 10 drból 10% engedmény.

Az eladás csak rövid ideig tart, míg a készlet elfogy és azért van, hogy a tisztelt vevők különbséget tessenek valódi «Roskopf-Patent» és «Roskopf-rendszert» óra között. A valódi Roskopf-Patent órának 36 óráig járó, üvegfedelű anker-műve van, mely rubinokoson jár valódi nikkelből, és szolgálatképesse-g

25-30 év, ellenben a Roskopf-rendszert óra néhány év múlva használhatanná válik. Minden valódi Roskopf-Patent óra plomával és hátsó fődelen «Roskopf-Frers» (Svájc) ezeknek három évre szóló ványával van ellátva. Meg nem felel esetben kötelezem magamat 30 napon belül az óra teljes összeget bérmentve visszaküldeni. Széküldés-estükd utánvétellel a fekvépiselőseg Ausztria Magyarország részére:

MAX BÖHNEL, óras
Wien, IV., Margarethenstrasse 38.
Kérje ingyen és bérmentve vagy árjegyzékemet, mely több mint ezer képet tartalmaz minden-nemű óra-, arany- és ezüst-árról. 3215

VASÁRNAPI UJSÁG

12. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, MÁRCZIUS 25.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Előfizetési feltételek: Egész évre 10 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «Világkrónika»-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-határozott viteldij is csatolandó.

ZICHY MIHÁLY TEMETÉSE.

A HONNAN EZEELŐTT hat esztendővel Munkácsy Mihályt, a városligeti Múcsarnok gyász-pompát öltött palotájából vitték a Kerepesi-úti temetőben ásott sírjába márczius 18-án a magyar eset másik koporsóban hazatért óriását, Zichy Mihályt. A temetés fekete és virá-gos pompájához a meleget a kora tavaszi nap-sütés adta. Nagyon is messze élt tőlünk Zichy Mihály, nagyon is sokáig volt a távol idegen-ben, nagyon is ritkán láttuk, hogy a mi halálá-

val az ember élete elmúlásában megsiratni való, a sokaság szívében fakadhatott volna. De meg-adta a temetés a méltó diszt és fényt a geniének, a hatalmas nagy művésznek, a ki a magyar név-nek és a magyar géniusznak dicsőséget szerzett az egész világon.

Mikor egy borús és hűvös hajnalon a koporsó elborítva idegen földön termelt virágok koszo-rúival, — e koszorúk között volt az orosz czári családé is — hazaérkezett: kevesen várták, alig néhány ember. De azután itthon is kivirult a gyász, az idegen koszorúkhöz odasereglettek a

hazai koszorúk és mire az utolsó úthoz ért, ha-talmasan megnőtt a Zichy Mihály temetése. Holtan hazatért fiának ravatalához a legna-gyobbakat megillető kegyelet díszében zárán-dokolt a nemzet eleje. A magyar közélet kiváló-ságai kísérték, az orosz czár budapesti képviselő-jével, Lvov herceg budapesti főkonzullal együtt koszorúk terhével megrakott kocsi után sok tizezernyi közönség sorfala között a Zichy Mihály koporsóját a temetőbe, meggazdagítani a hazai földet holttestével annak, a kinek az életével magunkat gazdagítani nem tudtuk.

ZICHY MIHÁLY TEMETÉSE. — A GYÁSZKOCSI ELINDUL A MÚCSARNOKBÓL.